

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglašaji
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Koroški manjšinski problem.

I.

Belgrajska »Politika« je koncem marca objavila par člankov o nemški orientaciji južnoslovenske zunanje politike in pri tem razotirala tudi vprašanje narodnih manjšin. Wiener Neueste Nachrichten« so z zadovoljivom beležile ta dogodek s pripombo: »Da prijateljsko razmerje pač odvisno samo od tega, kako bo Jugoslavija ravnala s svojimi jemci, položaj koroških Slovencev je itak ovse mnormalen in v redu.« (»Die Kärntner-indischen erfreuen sich ja ohnehin einer sehr liberalen Behandlung«). Kakor kažejo unanji znaki, postaja vprašanje razmerja med Jugoslavijo in Nemčijo z vsakim dnem aktualnejše, radi tega smatram za potrebno, a tudi koroškemu vprašanju pogledamo trezno v obraz, če je stvar mogoče marsikomu eljuba. Gospod A. G. je v »Nar. Dnev.« že svetlil par strani tega problema, čeprav se vsem z njim ne strinjam, vendar sem pričrčan, da je on med prvimi, ki so začeli razravljeti koroški problem preko mrtve točke. Je moremo pa si kaj, da ne bi na tem mestu avrnili njegove povsem neutemeljene trditve, eš da Slovenci severno od Drave niso vredni očenega groša. Kar se tiče nacionalne zasti, mislim, da jih brez dvoma lahko višje aksiramo, kakor marsikateri Slovenca v ljubljani ali celo na Dunaju. Z zadovoljstvom onštatiemo dejstvo, da je Nar. Dnev. odprl voje predale tudi Nemu g. dr. Morocouttiju, esar na Koroškem še dolgo ne bomo do-iveli.

Ker so narodne manjšine s svojimi konresi postale mednarodni faktor, ga bodo male upoštevale tudi najbolj nasilne države. Staja samo še potreba, da pride med večino n manjšino do pametnega sporazuma, ker bi saka druga rešitev manjšinskega vprašanja omenila novo nevoljo, ki ne bi pospeševala nirnega sožitja zainteresiranih držav.

Z ozirom na trditve W. N. N. hočem poasnititi situacijo s številkami, ki pač vsekakor asneje govore, kakor najlepša filozofska razrava o kulturni avtonomiji. Statistika osnovnih šol na slovenskem in »narodno mešanem« zemlju izkazuje 78 utrakvističnih šol s tremi oddelki dvodnevne pouka v Remšeniku. Lepevec in Beli (vsi kraji nad Železno Kalo), skupno torej 177 razredov, s potrebnim številom učiteljskih moči. Ako natančno prenotrimo jezikovne zmožnosti učiteljstva, doimo 50 oseb, ki imajo vsaj na papirju izpit z slovensčine. Od teh 50 ih jih je 16 prišlo z Jugoslavije, poleg tega je na slovenskem zemlju še 18 učiteljev iz Jugoslavije, ki niso rešili slov. jezika. Po nemški statistiki pohaja 7 utrakvistične šole 9008 otrok. Za te imamo 50 učiteljev in to takih, o katerih trdi vlada, da znajo slovenski. Če pa vzamemo ljudsko štetje iz l. 1923., se je maksimalno 5 ali 6 učiteljev priznalo k slovenski narodnosti. Tako govori ljudsko štetje, tako govori faktično stanje v šoli. To naj bo narodna šola v narodnem duhu, kar je vsekakor poglavitna zahteva vsake manjšine! Sadovi te šole se jasno zrcalijo v gospodarski mizeriji naših kmetov, ki po veliki večini, kljub osemletnemu šolskemu obisku niso toliko izobraženi, da bi čitali z razumevanjem slovenski ali nemški gospodarski list, če niso tega nedostatka popravili v naših družtvih.

Ak pogledamo uradništvo na okrajnih glavarstvih, nimamo tam po ljudskem štetju niti enega Slovenca, torej 100 odstot. nemških uradnikov, kljub 40—50 odstot. slovenskega prebivalstva, kakor je to n. pr. v Velikovecu, kamor spadajo vse slov. občine iz Poljane. Po zadnjem »uradnem štetju« ima Koroška 370.817 prebivalcev in od teh 331.900 Nemcev, 37.224 Slovencev in 1683 drugih narodnosti. Torej imamo 10 odstot. Slovencev, seve po »uradnem štetju«, v deželni službi pa niti enega uradnika, čeprav bi po ljudskem štetju imeli pravico do 10 odstot. deželnega uradništva in glej čudo — eden, edini, kateremu je g. deželni glavar osebno zagotovil, da se sprejme v deželno službo, čaka že čez leto dni. Edini deželni urad, ki ima enega slovenskega nastavljenca, je zavarovalnica poljedelskih delavcev.

Od srednjih šol naj omenim samo humanistično gimnazijo v Celovcu, v katero pohaja po zadnjem poročilu 40 slovenskih dijakov. Kjer imamo torej pravico do 3 učnih moči po »uradnem ljudskem štetju«, kakor tudi po številu naših dijakov, nimamo danes nobene in je do nedavnega časa poučeval slovensčino »kvalificiran« profesor, ki se je

osmelil v osmi šoli izraziti: »Cankar in vse, kar je za njim, za nas ni važno, nas ne briga!« Taka je situacija, tako govore številke. Doležni smo res liberalnega ravnanja, seve le v toliko, v kolikor uradništvo in učiteljstvo dela z nami in našo mladino, kar hoče. Edino, kar danes še obstoja, je cerkev s slovensko duhovščino in naša prosvetna društva, katerih pač ne morejo nadomestiti s kako svojo ustanovo, ker so ljudje, katere so si vzgojili s svojo šolo, za vsako društveno delovanje nespособni.

Na podlagi ženevskih konferenc narodnih manjšin in posredovanja Nemcev v Sloveniji, predvsem g. Morocouttija, se je pojavila na Koroškem nova ideja — kulturna avtonomija —, ki naj se dovoli manjšini. Kljub enoletnemu posvetovanju v tem oziru ni prišlo še do nobenega sklepa. Seve sta tukaj možni dve pojmovanji kulturne avtonomije, kulturna avtonomija, kakor si jo želi manjšina in kulturna avtonomija, kakor jo ponuja vlada. Danes je menda pač položaj že tak, da je pojav kulturne avtonomije padel na nivo žurnalistične fraze, ki je izgubila še to, kar je pred letom dni imela na sebi, to je osrečujoč vpliv na manjšino, ki si je s tem obetala zagotoviti obstoj in napredek. Težko si je danes misliti formo kulturne avtonomije, ki bi zadovoljevala oba dela. Država bo v vsaki obliki kulturne avtonomije videla samo sebi sovražno torišče iredente, če upravičeno ali ne, je seve drugo vprašanje; manjšini pa bo s to formo rešitve manjšinskega vprašanja naloženo veliko materijelno breme, ki bi ga pri današnji gospodarski krizi nikakor ne mogla nositi. Manjšina nikdar ne bi mogla z denarjem, ki bi ga za ta slučaj imela na razpolago od vlade, paralizirati vladnega vpliva, ki razpolaga z neprimerno večjim premoženjem in močnejšim aparatom, in bi bila prisiljena seči tudi tukaj po samopomoči in s tem uničiti s trdom izvojevano »kulturno avtonomijo«.

Pri vseh teh važnih problemih pa je treba upoštevati dejstva, da smo koroški Slovenci stara manjšina, ne del naroda, ki je prej igral vlogo večine, kakor so to nemški manjšine, ki so se pojavile po razslu Avstrije. Radi gospodarskega vpliva in drugih okoliščin, v katerih smo živeli koroški Slovenci, se je jela tvoriti neka vrsta ljudi, katere pri drugih narodnih manjšinah do danes še ne vidimo in ki v veliki meri otežuje in ovira rešitev koroškega problema. Na Koroškem si ne stojita direktno večinski in manjšinski narod nasproti, kakor drugod, ampak je treba še upoštevati tretji element. Če ta element analiziramo, se zasledita dve jasni komponenti, kojih rezultanta je takozvani koroški Nemec. Prva je gospodarska komponenta, to je predvsem gospodarska orientacija in miselnost, ki je povsem severna, ker vse gospodarske potrebe čine prihajajo iz severa in vsi gospodarski izdelki odhajajo na sever. Razni nemški gospodarski listi, prospekti in še posebej nemška reklama za industrijske izdelke imajo pri tem odločilno vlogo.

Druga komponenta je kulturno pojmovanje ali čutenje. O tej komponenti pa lahko mirno trdimo, da je slovenska, da je povsem južna. Ako vzamemo n. pr. religijo in izživetje posameznika na vsemem polju — saj je vendar religija važen faktor pri presojevanju kulturne stopnje narodove — vidimo, da je to povsem slovensko tudi pri onih, ki so politično in gospodarsko popolnoma pod nemškim vplivom. On slovensko misli, se slovensko spoveduje. Posebej naj še omenim družinsko življenje. Občevanje v družini, z ženo in deo, kjer pride moževa duša pač najbolj do veljave in v najstrožji pristnosti, je slovensko. Pesem je istotako istinit tolmač kulturnega pojmovanja. Vse to pa je kljub večstoletnemu nemškemu vplivu še danes slovensko, tako da lahko vzdržimo trditev, da je duša nemškutarjeva istotako slovenska, kakor ona narodnega Slovenca. Razlika obstoja le v tem, da se je del Slovencev radi nemškega gospodarskega vpliva, torej povsem pod vplivom gospodarskih dobrin, tudi politično nemško orientiral, medtem ko je ostala kulturna komponenta popolnoma slovenska. Ravno to dejstvo pa nas sili k spoznanju, da ima kulturna komponenta trajnejšo in sigurnejšo vrednost, kakor gospodarska, ki je šele tekom zadnjih dveh stoletij in še posebno po plebičitu dobila ta obseg. Ta fakt pa nam na drugi strani zopet kaže, da je treba pri rešitvi koroškega manjšinskega vprašanja v prvi vrsti upoštevati trajne vrednote, na katerih bazira jedro vsega problema. Naj bodo razmere ta-

ke ali take, na vsak način je potrebno, da se tega problema poprimemo merodajni faktorji s treznim preudarkom. Rešitev tega vprašanja mora priti, pa naj bo oblika kakršnakoli, ker ta pri vsej stvari ne bo igrala nobene vloge, podlago vsem pa morajo tvoriti naravno dani faktorji. Z ozirom na današnja razmotrivanja hočem v drugem članku zarisati

smer, v kateri naj bi se problem reševal in pozivljam vse, katerim je na srečo mirno sožitje obeh držav, naj po svojem pripomorejo, da se najprej razčistijo pojavi in naziranja in se tako pristopi k reševanju problema.

Predvsem pa bi apeliral na nemško javnost, da naj bo pri gledanju koroškega vprašanja nekoliko bolj trezna. Djt.

Izid volitev v Avstriji.

Dunaj, 25. aprila. Včerašnje volitve v avstrijski parlament, ki so bile v posameznih deželah združene z volitvami v deželne zборе, so potekle v polnem redu in ob izredno veliki udeležbi: volilo je povprečno 80 do 90 odstotkov volivcev. Prinesle niso nikakih presenečenj na nobeno stran. Posamezne stranke so ohranile več ali manj svoje postojanke ter se strankarsko-politični ustroj ni izpremenil. Absolutne večine za parlament si ni priborila nobena stranka ter bo po vsej priliki tudi v bodoče vladala sedanja krščansko-socialno-velenemska koalicija. Proti sebi bo imela slej ko prej močno, kompaktno socialnodemokratsko opozicijo in bo morala z njo zelo računati, ako bo sploh hotela delati.

Značilno je, da volivni kompromisi strankam niso veliko koristili. Sicer še niso znane končnoveljavne številke, vendar ohranijo kompromisne stranke približno komaj svoje dosedanje postojanke. To velja zlasti za krščanske socialce in velenemce. Socialisti in landbundovci so sli brez zavaznikov v volivni boj in so oboji obstali.

Kar se tiče narodnih manjšin, so sli samostojno na volitve samo koroški Slovenci; Čehi na Dunaju in Hrvatje na Gradiščanskem so volili v kompromisu z raznimi nemškimi strankami. — Čehi menda predvsem s socialisti.

Kakor nobena stranka tudi samostojna slovenska stranka na Koroškem ob teh volitvah ni izpremenila svojega posebnega stanja izza zadnjih volitev. Izgubila je par sto glasov. Če pomislimo, da zavzema slovenstvo na Koroškem položaj brezpravne raje, da je proti njemu vse od marksistične internacionale do državnih in cerkvenih faktorjev, da nima niti lastne inteligence, potem je volivni izid čisto naraven rezultat danih razmer. Ob teh razmerah imajo ti tisoči slovenskih glasov mnogo višjo moralno vrednost, saj vemo, da so vsi oddani za ceno vseh mogočih nevarnosti in žrtve, iz najvišjega narodnega idealizma. Ta idealizem bo ob ugodnejših razmerah, do katerih mora končno priti tudi slovenska manjšina na Koroškem, rodil stoteren sad.

v Dunaj, 25. aprila. (Izv.) Izidi volitev v narodno skupščino, ki so se vršile včeraj, še niso popolni. Volili so 165 poslancev. Od teh pripade enotni listi (krščanski socialci in Velenemci) 76 mandatov, socialnim demokratom 64, Kmetški zvezi 5 mandatov, 12 mandatov je še nezasedenih.

L. 1923. je bila razdelitev mandatov sledeča: Kršč. soc. 82, soc. dem. 68, Velenemci in Kmetška zveza 11. — Od 165 narodnih poslancev jih voli Dunaj 45, Nižje Avstrijska 37, Zgornja Avstrijska 23, Solnograška 6, Tirolska 8, Predarlška 4, Štajerska 24, Koroška 10, Gradiščanska 8.

v Dunaj, 25. aprila. (Izv.) Pri volitvah v dunajski deželni zbor (občinski svet) so dobili soc. demokratje 78 mandatov, enotna lista 42. Od teh imajo krščanski socialci 40 in Velenemci 2 mandata.

L. 1923. so dobili socialni demokratje v občinskem svetu 78 mandatov, krščanski socialci 41 in 1 mandat Judje.

v Gradec, 25. aprila. (Izv.) Rezultati volitev v štajerski deželni zbor so sledeči: združena lista dobi 24, socialni demokratji 20, Kmetška zveza 10 in stranka dr. Umeta 2 mandata.

v Gradec, 25. aprila. (Izv.) V štajerskem volivnem okrožju je dobila Združena lista za državni zbor 9, socialni demokratje 8, Kmetška zveza 3 mandate. Sporni so še 4 mandati.

v Celovec, 25. aprila. (Izv.) V koroškem volivnem okrožju je bilo pri volitvah za državni zbor oddanih 170.512 veljavnih glasov. Dobili so socialni demokratje 62.566 glasov (4 mandate), ostanek 558; Kmetška zveza 45.427 (2 mandata), ostanek 14.423; Združena lista 45.318 (2 mandata), ostanek 14.314; Slovenci 9.579 glasov (pri volitvah l. 1923. 9868 glasov); narodno socialni blok 50.025, stranka dr. Umeta 856, komunisti 741. Vprašanje treh mandatov bo odločil okrožni volivni odbor.

v Celovec, 25. aprila. (Izv.) Pri volitvah v koroški deželni zbor se je volitev udeležilo okrog 80 odstotkov volivcev. Soc. demokratje dobe 16 mandatov (62.392 glasov), Kmetška zveza 12 mandatov (44.530), Združena lista 11 mandatov (44.823 glasov), Slovenci 2 mandata (9.561), narodno socialni blok 1 mandat (5154), komunisti 1811 glasov in dr. Ude 873 glasov.

v Gradec, 25. aprila. (Izv.) Po rezultatih volitev na Gradiščanskem odpadejo od 8 državnozbornih poslancev na Združeno listo 3, socialnim demokratom 3 in Kmetški zvezi 1 mandat. Sporen je 1 mandat.

V deželnem zboru so mandati razdeljeni sledeče: Združena lista dobi 14, socialni demokratji 13, Kmetška zveza 5 mandatov.

v Dunaj, 25. aprila. (Izv.) Volivna udeležba pri včerašnjih volitvah je bila zelo visoka ter je dosegla v splošnem 80 do 90 odstotkov. V vseh 25 volivnih okrožjih je bilo oddanih pri volitvah v Narodni svet 3.586.847 glasov. Združena lista (kršč. socialci in Velenemci) je dobila 1.728.175 glasov, soc. demokratji 1.529.375 in deželna zveza (Landbund) 222.182 glasov. Ostali glasovi (109.115) pridejo na stranke, ki niso dobile nobenega mandata. L. 1923 so dobili: kršč. socialci 1.490.870; Velikonemci 259.375; soc. demokratji 1.311.870; Landbund 99.583.

v Eisenstadt, 25. aprila. (Izv.) Izid volitev v Gradiščanskem je sledeči: Združena lista je dobila 57.133 glasov (3 mandati), soc. demokratji 55.422 glasov (3 mandati), deželna zveza (Landbund) 22.248 glasov (1 mandat), narodni socialisti 21.500 glasov.

Dunaj, 25. aprila. (Izv.) Sestava državnega zbora je končnoveljavno sledeča: 75 mandatov dobe krščanski socialci, 10 mandatov Velikonemci, 71 mandatov socialni demokratji in 9 mandatov deželna zveza (Landbund). L. 1923. so dobili krščanski socialci 82 mandatov, socialni demokratji 68, Velikonemci 10 in Landbund 5.

Nov korak velesil v Rimu in Belgradu.

Belgrad, 25. aprila. V soboto popoldne sta obiskala zunanega ministra dr. Marinkoviča francoski poslanik Darde in angleški poslanik Kennard. Obisk pomenja nov korak velesil za neposredni sporazum med Italijo in Jugoslavijo. (Enak korak se je izvršil prejšnji dan v Rimu).

Naša vlada je tudi topot naglasila, da je vedno pripravljena, da se sporna vprašanja med nami in Italijo mirno in prijateljsko rešijo; zahteva le jamstvo, da se mir ne bode ogroževal in da se bo neodvisnost Albanije popolnoma zavarovala. To se pa da doseči le z revizijo tiranskega pakta ali pa z obveznimi komentarji, ki bi točno določili meje tega pakta.

Francoski in angleški poslanik sta želela pojasniti, kakšne koncesije bi bila pripravljena dati Jugoslaviji ob tej priliki Italiji odnosno na kakšnem temelju bi se mogla vršiti pogajanja za modifikacijo tiranskega pakta.

Naši merodajni faktorji stojte na stališču, da je treba tiranski pakt brez drugega revidirati zato, ker ogroža mir in nasprotuje pravilom Društva narodov. Naša država pri tem ne more biti obvezana na kakršnekoli protidajanje. Sploh je pa po znanem italijanskem komuniqueju, ki pravi, da se tiranski pakt naše države nič ne tiče, komaj še misliti na direktna pogajanja. Na vsak način je stvar Italije, da da pobudo za nov razvoj položaja.

Posredovanje velesil naši merodajni faktorji z velikim zadovoljstvom pozdravljajo in visoko cenijo. Posebno velikega pomena je, da sedaj tudi Velika Britanija sodeluje z nami prijateljskimi velesilami. To je za našo državo dragoceno zadoščenje in jamstvo za bodoče.

Pri vsem tem pa ostaja položaj prej ko slej resen in če Italija ne opusti svojega dosedanjega stališča glede Albanije, nam ne bo preostalo drugega, nego da apeliramo na Društvo narodov.

Belgrad, 25. aprila. Po obisku francoskega in angleškega poslanika v zunanjem ministristvu je odšel zunanji minister dr. Marković na dvor, kjer je obvestil kralja o položaju.

NOVI ITALIJANSKI GLASOVI

Rim, 25. aprila. »Popolo d'Italia« objavlja poročila svojega dopisnika Parinija o jugoslovanskem javnem mnenju v albanskem konfliktu. Opozarja, kako se Jugoslavija smatra za žrtev italijanskega imperijalizma in apelira na velesile. Gotovo je, da bo ta klic našel odmev ne-le v Parizu in pri Mali antanti, marveč tudi v Berlinu. Sedaj, pravi Parini, je treba počakati, da nova jugoslovanska vlada pokaže svoje namere. Dr. Marinković je inteligenten in idealen politik. Ako bodo njegove težnje jasne in koncilijantne, bo imel v generalu Bodreru, ki je prepričan izvrševalec Mussolinijeve prijateljske politike nasproti Jugoslaviji, iskrenega pomočnika in obenem tolmača v Rimu. Potem je upati, da bo Mussolini, ki je iskren zagovornik balkanske sprave, delal na vzpostavi dobrih odnosov z Jugoslavijo.

Milorad Vujičić bo notranji minister.

Belgrad, 25. aprila. (Izv.) Bivši notranji minister Milorad Vujičić je danes dopoldne obiskal ministrskega predsednika Veljo Vukičevića in bil z njim dalj časa v razgovoru. Ker je predsednik vlade takoj nato odšel v dvor in je bil sprejet v avdijenci, so se ponekod razširile vesti, da je Milorad Vujičić kandidat za ministrstvo notranjih zadev.

Preobrat v ogrski politiki.

Budimpešta, 25. aprila. (Izv.) »Esti Kurier« je zvedel iz krogov zunanjega ministristva, da enostranska italijanska orijentacija grofa Bethlena tudi v vladni stranki ni naša nedeljenega odobravanja. Poslanec Hejas, ki je član parlamentarnega zunanjega odseka, je izjavil poročevalcu »Esti Kurierja«, da se uveljavlja v vladni stranki močna struja, ki je za jugoslovansko orijentacijo. Vsekakor bi morala Jugoslavija pristati na neke mejne korekture, ako naj pride do zblizanja z Ogrsko.

Edini legitimistični poslanec v ogrskem parlamentu, grof Anton Sigray, ki se je te dni vrnil iz Pariza, je izjavil, da je italijansko-ogrski pakt napravil v Franciji očitno zelo neprijeten vtis. Grof Sigray je izrazil nado, da grof Bethlen za slučaj kakšnega italijansko-jugoslovanskega konflikta ni sprejel nikakih obveznosti.

Vesti o obnovi angleško-francoske antante prezgodnje.

Berlin, 25. aprila. (Izv.) Nemški listi pišejo, da so vesti o obnovi angleško-francoske zveze zaenkrat prezgodnje. Res se je med obema velesilama v nekaj važnih vprašanjih — predvsem glede Kitajske in italijansko-jugoslovanskega spora — dosegel sporazum; toda v drugih važnih vprašanjih — med drugim glede oboroževanja — se nesoglasja še niso poravnala. Zaenkrat še ni videti, da se angleško-francoska antanta že v neposrednem času formalno obnovi.

Katastrofa na Mississippiju.

v Pariz, 25. aprila. (Izv.) Po poročilih iz Newyorka znaša število žrtev pri katastrofalni poplavi v dolini Mississippija 150 ljudi. Nad 100 tisoč oseb je prišlo ob svoje imetje. Amerikanski »Rdeči križ« je dal na razpolago 100.000 dolarjev za begunce. Nalajnje nabiralne akcije so v teku. V mestu Greenville je bilo nad 1000 oseb rešenih po vladnih in privatnih parnikih. Tudi vodna letala so sodelovala pri reševalni akciji. Posebno težak je položaj v mestu Arcansas, ker se je podrl jez, vsled česar je udrila voda v nižje ležeče pokrajine. Računa se, da se nahaja nad 200.000 kvadratnih milj pod vodo.

IZID BELGRAJSKIH TEKEM.

Belgrad, 25. apr. (Izv.) Današnje tekme o priliki otvoritve novega igrališča so se sledeče končale: Dunajski Slovan proti Jugoslaviji 2:0, prvi polčas 0:0. Sand (Subotica) proti Gradjanskemu (Zagreb) 2:1, prvi polčas 2:1.

ČESKOSLOVAŠKO - AVSTRIJSKA TRGOVSKA POGAJANJA.

Praga, 25. aprila. (Izv.) Po dogovoru med češkoslovaško in avstrijsko vlado se bodo nadaljevala trgovinska pogajanja 28. t. m.

VPRAŠANJE RAZOROŽITVE IN FRANCIJA.

Zeneva, 25. aprila. (Izv.) Pripravljalna razorožitvena konferenca je sprejela v prvem branju predlog, po kateri del razorožitvenih določb ne bo obvezen za vzhodne obrobne države, dokler Rusija ne postane član Društva narodov.

MEHIKA IZGANJA ŠKOFE.

v Mehiko, 25. aprila. (Izv.) Iznana sta bila nadškof iz Fuele in škof iz Nuejuttla.

Naznanilo!

Kdor želi letos imeti prvovrstno in najmodernejšo slikarjo, naj naroči le pri tvrdki

Ivan Martinc, slikar in pleskar
Ljubljana, Poljanska c. 20
Cene konkurenčne in solidne.

Ceste v ljubljanski oblasti.

Iz poročila oblastnega odbornika dr. J. Adlešiča.

Razdelitev cest.

Gospodje poslanci! Razdelitev cest v Sloveniji vam je znana. Ceste se delijo pri nas na državne ceste, deželne ceste I. in II. reda in občinske ceste. Državne ceste so v oskrbi države, te nas v tej skupščini ne brigajo. Pri-dejo za nas v poštev samo takozvane deželne ceste I. in II. reda na bivšem Kranjskem, dalje okrajne ceste Štajerske, v kolikor je priklopljena naši oblasti, ter predelne ceste v Kastavščini.

Za vse te ceste je pred prevratom skrbel deželni odbor. Kako razvito je bilo delo bivšega deželnega odbora za javne ceste in zgradbe, kako se je to delo smatralo za resno, razvidno je iz dejstva, da je imel stavbeni urad deželnega odbora pred prevratom 38 inženirjev. Poleg tega je bilo še 18 državnih inženirjev v tej oblasti. Ze to številno pove, kako obširno je bilo to tehnično delo.

Sedanja nezadostna uprava.

Po prevratu smo prišli v dobo preosnovanja in preurejevanja. Najprej je prišla oskrba cest na poverjeništvu za javna dela in kasneje na gradbeno direkcijo. Gradbeno direkcija ima, kakor vam je znano, več oddelkov. Tako elektrotehnični oddelke, oddelke za visoke stavbe, za vzdrževanja državnih cest in potem še posebni oddelke za avtonomne ceste. Ta oddelke za avtonomne ceste, kateri ima skrb ne samo za ceste ljubljanske oblasti, ampak cele Slovenije, ima samo pet inženirjev in tri tehnične pomožne uradnike. Ako primerjamo, gospodje poslanci, to število s stavbenim uradom kranjskega deželnega odbora pred prevratom, ki je imel 38 inženirjev in 3 tehnične pomožne uradnike samo za Kranjsko, dočim ima zdaj oddelke za avtonomne ceste v Sloveniji pri gradbeni direkciji samo 5 inženirjev in 3 pomožne uradnike, tedaj se vidi, kako je skrb za tehnično uredbo in vzdrževanje naših cest naravnost katastrofalno padla.

Za vzdrževanje vseh cest skrbijo po našem cestnem zakonu cestni okrajni odbori z eno tretjino potrebnih izdatkov, dve tretjini pa mora prispevati takozvani deželni zaklad. Te prispevke plačujemo mi vsi v obliki davka državnih blagajni. Toda cestni odbori jih ne dobivajo od države; o tem pa kasneje.

Poleg teh deželnih cest imamo še takozvane dovozne poti, katerih je v Sloveniji precej; določene so za dovoz do železniških postaj. Njih preskrba je razdeljena tako, da prispevajo cestni okrajni eno tretjino, eno tretjino dežela, eno tretjino pa železniška uprava.

Poleg tega imamo še čisto deželne objekte, in sicer most čez Savo v Krškem, Radečah in Podnartu in deželne ceste I. vrste v Kopačnici; bil je še savski most pri St. Jakobu, katerega so pa odstopili okrajnemu cestnemu odboru.

Cestna zakonodaja.

Glede cest imamo v naši oblasti štiri različne zakone, in sicer za ljubljansko oblast velja cestni zakon iz leta 1912. za bivšo Kranjsko, potem za tri okraje bivše Štajerske velja cestni zakon za Štajersko in končno za okraj Kastav velja deželni zakon za Istro. Poleg teh zakonov imamo še deželni zakon o dovoznih cestah iz leta 1874. Vidite, kako je različno poslovanje v naših cestnih zadevah v pravnem oziru. Zato bo ena prvih nalog naše samouprave skrbeti za enoten zakon, da bo omogočeno tudi enotno pravno poslovanje v cestnih zadevah.

Nezaslišano postopanje državne uprave.

Dejansko stanje naših cest vam je, gg. poslanci, dobro znano. Pokazali ste veliko razumevanja za ta vprašanja in z neštetimi predlogi predlagali izboljšanje, prelaganje in gradnjo naših cest. Poznate tudi vzroke, zakaj je prišlo do tako žalostnega stanja naših cest. Mi plačujemo deželne doklade; v smislu cestnega zakona bi morala država dve tretjini teh deželnih doklad dajati cestnim odborom, da bi mogli vzdrževati ceste v redu. Nekaj časa se je to sicer vršilo, kasneje, od leta 1919. naprej, pa je država zmanjševala izplačila in od leta 1922. ni prispevala ničesar. Tako je prišlo do tega, da je država od l. 1919. do 1925. ostala na dolgu cestnim odborom za vsa Slovenijo 16 milijonov dinarjev. Računski zaključek za l. 1926. še ni končan. Od teh 16 milijonov odpade na ljubljansko oblast 7.844.925 dinarjev zaostanka.

Obupne razmere v cestni upravi.

Gospodje poslanci, znano vam je tudi, kaj je posledica, ker ni država izpolnila svoje dolžnosti. Treba je bilo naše ceste vzdrževati vsaj za silo in mi Slovenci, že od nekdaj vajeni samopomoči, smo segli tudi to pot po samopomoči; plačevali smo deželne doklade, plačevali smo še cestne doklade; po zakonu bi smele dosežati le 30%; mi smo jih zvišali nad to zakonito mero, celo do 450%, in to ravno v onih okrajih, kjer je ljudstvo najsiromašneje, kakor n. pr. v črnomaljskem okraju. Kljub vsem tem žrtvam ni bilo mogoče vzdrževati cest saj v priličnem stanju in segli smo po novih sredstvih. Cestni odbori, na katerih je slo-nelo že vse težko breme vzdrževanja cest, ki so itak prekoračile zakonito 30% doklado, so zabredli v težke dolgove.

Zato vidimo, gospodje poslanci, da položaj naših cestnih odborov in cest, katere mo-

ramo po zakonu prevzeti v svojo upravo, ni ravno rožnat. Ta položaj predpisuje obenem program, ki je nujno potreben in saj deloma razviden v številkah predloženega računa. Prva in glavna naloga oblastne skupščine mora biti, da izposluje od države vrnitev one-ga denarja, katerega smo plačevali za vzdrževanje cest, in ki ni bil vrnjen. S tem v zvezi bo tudi razdolžitev cestnih odborov in znižanje dotičnih doklad, katere so prekoračile zakonito določene meje; dalje tudi zagotavljanje rednih bodočih državnih prispevkov, tako kakor jih zakon določa. Gospodje, mi smo vestni v plačevanju svojih davkov. Od leta 1919. smo plačali čez 100 milijonov na raznih deželnih dokladah. Ako je bila država tako vestna v pobiranju denarja, bi morala biti še bolj vestna v plačevanju zakonito nam določenih zneskov. Mislim, da v tej točki bo naša prva gospodarska dolžnost izvajati to, kar nam gre po zakonu.

Za cestarje.

Posebej moram omeniti postavko o potrebnostih za cestno osebje, katero smo unesli z zneskom 3 milijonov dinarjev. Gospodje poslanci! Znano vam je vsem, v kako žalostnem položaju so naši cestarji. Saj imate mnogi izmed vas kot zastopniki v cestnih odborih vpogled v bedno njihovo življenje. Svoje dni so cestarje nastavliali okr. cestni odbori, ki so jim tudi določali plače. Z naredbo deželne vlade za Slovenijo z dne 2. decembra 1920 pa so prišli cestarji pod gradbeno direkcijo. Vseh cestarjev je v ljubljanski oblasti 256. Njihove plače znašajo za samce 285 Din mesečno (poslanec Mazovec: Sramota!), z dokladami vred, ako ima kdo večjo rodbino, dobi mesečno največ 575 Din. Gospodje poslanci! Mislim, da se vsi dobro zavedamo, da je njihovo socialno stanje absolutno nemogoče, da bi pri teh pičlih dohodkih ne morejo cestarji sploh živeti, kaj šele opravljati svojo naporno službo. Zato bo skrb za cestarje ena glavnih nalog oblastne skupščine.

Ako pogledamo dolžino cest v naši oblasti, znaša ta, kakor sem že preje navedel, skupaj 2730.447 km; za to veliko daljino cest je število cestarjev 256 uprav malenkostno. Posamezen cestar mora skrbeti, da vzdržuje do 12 km ceste, v posameznih okrajih celo 16 do 17 km. Kako hoče cestar svojih 12 km oskrbeti, ako more to progo komaj prepotovati in prehoditi v enem dnevu. Zato bo nujno treba tudi zvišati njihovo število, dalje pa tudi regulirati njihove plače in sploh njihovo službeno razmerje, katero ni danes stalno in je odpovedljivo na 14 dni. Zato vam bo oblastni odbor predložil tozadevno uredbo v uvaževanje in sklepanje. Če primerjamo vse te nove zahteve, ki se stavijo na oblastni odbor, bo vsota 3 milijone dinarjev komaj zadostovala za prvo silo, da se bodo z njo uredile vsaj deloma žalostne razmere cestarjev, kakor to zahteva njihovo borno življenje in njihovo naporno delo. Potreba bo pa še vpeljati poseben nadzorovalno službo.

Kastav.

Gospodje poslanci! Imamo pa tudi skrbeti še za tiste ceste, ki leže v naši tužni Istri. Ka-

kor je bilo že prej, tako je tudi sedaj, ravno v Istri je stanje cest zelo zanemarjeno. Gre tu-kaj predvsem za glavno cesto, ki veže mesto Kastav s Sušakom in ki je še danes kljub temu, da je ta cesta zelo važna, ostala samo občinska cesta, ki je pa občina sama nikakor ne more vzdrževati. Treba bo pokreniti, da postane cesta Sušak-Kastav državna cesta, saj veže ravno državno mejo in je najbolj važna cesta v vsem tem delu našega ozemlja. Dokler ostane Kastav pod našo oblastjo, bomo tudi podpirali to zadevo, kolikor bomo imeli sredstev.

Investicijski načrt.

Gospodje poslanci! Morda boste pogrešali, da v predloženem proračunu ni tozadevno kaj več postavk iz vaših predlogov na pred-sedstvo. Toda večina teh predlogov se ne tiče toliko vzdrževanja cest, kakor novih zgradb. Zato v redni proračun te nove gradnje ne spadajo. Pač pa imate v investicijskem načrtu programiranih več novih cestnih zgradb, tako nove deželne ceste Ziri-Smrečje, Smrečje-Popit, Popit - Sopot, Begunje - St. Vid-Ljubljana-Vrhnika - Cerknica, Staje-Ig-Rakitna-Begunje, Borovnica - Rakitna, Ligojna do Podčela, Kostanjevica-Oštre-Budinje, Stara cerkev-Novi breg, Jordantal-Globodol, Pirna pot-Sv. Križ, Semič-Kot, Radova vas-Breg-St. Lorenc, potem imamo Savsko cesto, Laze - Radeče in preložitve deželne ceste na Praprotnem in pri Goleku in Kalca. Za vse te gradnje bi bilo treba nekaj nad 52.000.000 Din. So to vse ceste, ki so nujno potrebne in na katerih izvršitev ne bo mogoče dolgo čakati. Vse te preložitve in gradnje bodo ena najnujnejših potreb ljubljanske oblasti. Dalje imamo v proračunu tudi predvidene zgradbe in popravila mostov, in sicer most čez Savo Lesce-Bled; glede tega mostu je že unesena v državni proračun vsota 1 milijona dinarjev. Imamo še mostove čez Savo pri Javorniku, pri Krškem, pri Radečah, čez Krko, pri Krki in Žužemberku, čez Bregano.

Cesta — žila deželnega gospodarstva.

Slišali smo pri kmetijskem referatu, kako nujna potreba je, da se dvigne kmetijska produkcija. Pa kaj nam bo pomagalo, če bi še tako dvignili kmetijsko produkcijo, če ne bomo imeli razvitih in dobro grajenih cest, po katerih bi se moglo alimentirati kmetijstvo, obrt in trgovina. Ako nimamo cest, nam manjka vsaka podlaga za razvoj teh panog. Kakor vežejo človeško telo žile, pretakajo kri in preživljajo vse dele telesa, ravno tako rabi vsaka dežela ceste, ki osnavljajo njeno blagostanje.

Železnični program za naše kraje se je v zadnjem času zelo razširil. Ne smemo pa pozabiti, da ravno izpopolnitev železnic zahteva vedno večjo izpopolnitev cest. V naših krajih imamo v zadnjem času živahen promet z avtomobili. Naše ceste so slabe in nikakor nimajo podlago, da bi vzdržale večji avtomobilski promet, kajti moderna tehnika zahteva vse drugačno gradnjo za ceste z avtomobilskim prometom, kakor jo pa imajo naše ceste. Te bi avtomobilski promet le raztrgal in popravo silno podražil. Tudi tukaj vidimo, da stojimo pred zelo važnimi nalogami.

Končno mi dovolite, da vas opozorim na to, da so ceste pri nas najbolj važen faktor za narodno obrambo in zato vas prosim, da glasujete vsi za ta del proračuna.

Seja ljubljanske oblastne skupščine

dne 25. aprila 1927.

Predsednik dr. Marko Natlačen otvori osmo sejo oblastne skupščine. Opozarja na osnutek službene pragmatike, ki se je poslan-cem razdelil. Oblastni odbor stavlja predlog, ki se glasi:

NACRT SLUŽBENE PRAGMATIKE.

V smislu člena 82. zakona o oblastni in okrajni samoupravi predpisuje oblastna skupščina uredbe o plačah in pokojninah samoupravnih organov, ki jih postavlja oblastna skupščina ali oblastni odbor. Ker je za uradno poslovanje oblastnega odbora nujno potrebno, da dobi čimprej potrebno število svojih usluž-bencev, predlaga oblastni odbor: Skupščina čimprej sprejmi predloženi načrt službene pragmatike.

Ta načrt službene pragmatike odkazuje predsednik odseku za uredbe in ostale pred-mete.

NADZORSTVO OBLASTNE SAMOUPRAVE NAD OKRAJNIMI SAMOUPRAVAMI.

Dalje je oblastni odbor vložil tale predlog: V členu 2., odnosno 120. zakona o oblastni in okrajni samoupravi so naštetih posli, ki spadajo v področje oblastne, oziroma okrajne samouprave. Noben izmed teh dveh členov pa ne omenja nadzorstva nad samoupravami kljub temu, da bi bilo edino pravilno in logično, da bi nadzorstvo nad okrajnimi samoupravami v samoupravnih poslih izvrševala oblastna samouprava, nadzorstvo nad občinami, ki nimajo lastnega statuta, pa okrajna samouprava.

Ljubljanski oblastni odbor predlaga radi tega: Skupščina skleni: Kraljeva vlada v Belgradu se naproša, da uzakoni nadzorstvo oblastne samouprave v samoupravnih poslih s tem, da doda členu 2. zakona o oblastni in okrajni samoupravi točko 17., ki se glasi: »Nadzorstvo nad okrajnimi samoupravami v samoupravnih poslih.« Členu 102. citiranega

zakona pa naj se doda točka 10., ki naj se glasi: »Nadzorstvo nad občinami, ki nimajo lastnega statuta, v samoupravnih poslih.«

Ta predlog oblastnega odbora odkazuje predsednik odseku za uredbe in druge pred-mete.

Seja odseka za uredbe, na kateri se bo obravnaval predloženi načrt službene pragmatike, bo v sredo, dne 27. aprila 1927, ob devetih dopoldne v prostorih oblastnega odbora na Turjaškem trgu. Tudi o predlogu oblastnega odbora glede nadzorstva nad okrajnimi samoupravami nad občinami se bo razpravljalo in sklepalo že v prihodnji seji.

Nato prečita predsednik celo vrsto došlih predlogov, ki jih izroči tozadevnim odsekom.

S tem je bilo poročilo predsedstva izčrpano. Za sejo je bilo napovedano tudi poročilo odsekov za javna dela in za kmetijstvo. Stvar se odstavi z dnevnega reda, ker sta načelnika teh odsekov prosila, naj bi prišla njihova poročila na dnevni red, ko bosta odseka prede-lala vse predloge, ki so bili odkazani tem od-sekom. Prihodnja seja oblastne skupščine bo v četrtek, 28. t. m., ob 9. uri dopoldne. To pa radi tega, da bo dana vsem odsekom možnost, da predelajo vse predloge, ki so jim bili odkazani, tako da pridejo potem poročila vsakega odseka na eni seji skupaj na dnevni red.

★

25. t. m. popoldne ob 3. uri je zboroval odsek za prošnje in pritožbe, in sicer v posvetovalnici mestnega magistrata. Istočasno je zboroval odsek za proračun in finančne pred-mete na Turjaškem trgu v prostorih oblastnega odbora. Ker ima ta odsek za enkrat primeroma malo gradiva, je takoj po njem ob 4. uri na istem kraju, to je na Turjaškem trgu, zboroval odsek za javna dela. 26. t. m. je rezerviran za posvetovanja v klubih, ker imajo

predebatirati obširno službeno pragmatiko, da bodo na prihodnji seji lahko zavzeli enotno stališče. V sredo, dne 27. t. m., naj bi zboroval odsek za uredbe in druge predloge, in sicer ob 9. uri dopoldne na Turjaškem trgu v prostorih oblastnega odbora. Istočasno bo zboroval odsek za kmetijstvo, in sicer v posvetovalnici mestnega magistrata. Odsek za zdravstvene, humanitarne in socialne zadeve se bo še dogovoril, kdaj bo eventualno zboroval, najbrže v sredo popoldne.

Dnevni red prihodnje seje oblastne skupščine 28. t. m. je: Poročila predsedstva, nato poročila odseka za uredbe in ostale predloge v zadevi službene pragmatike in nato glede dodatka k §§ 2. in 102. zakona o okrajni samoupravi, ki ga je predlagal oblastni odbor.

Veliki shodi SLS.

LEPA MANIFESTACIJA SLS V SLOVENSKIH GORICAH.

Nepričakovano lepo manifestacijo je priredila okrajna organizacija SLS za lenarški okraj dne 24. aprila pri Sv. Lenartu. Na shodu je bilo navzočih okoli 30 županov, 5 oblastnih poslancev in na stotine naših najboljših mož.

Shodu je bil predsednik g. Gomilšek, za podpredsednika sta bila izvoljena gg. Hinko Fanel iz Partinje in trojiški trški župan Valentin Klemenčič. Ko je predsednik omenil, da se je zboru udeležila tudi deputacija narodno-radikalne stranke iz Maribora z načelnikom g. dr. Ravnikom, so zborovalci pozdravili prijatelje iz Maribora s ploskanjem in živjokliki.

Govor poslanca Fr. Žebota.

Prvi je dobil besedo poslanec Žebot, ki je v poljudni besedi opisal ves razvoj notranje-političnih dogodkov, ki so sledili volitvam v oblastne skupščine. Govornik se zahvali v imenu SLS volivcem lenarškega okraja za velikansko delo, katero so izvršili pri teh volitvah, ko so vrgli popolnoma ob tla vse nasprotnike. Nato je govornik opisal dogodke, ki so bili v zvezi z vstopom SLS v vladno in delo naših poslancev in ministrov za naše ljudstvo. Ljudstvo je zlasti viharo ploskalo, ko je g. poslanec omenil, kako se je posrečilo strmoglaviti velikega župana Pirkmajerja. Govornik je nato opisal, kako je na tuden in deloma nepojasnen način naša vlada morala odstopiti in kako smo dobili vladno, katere niti ne zaupanja ljudstva ne večine skupščine za seboj. Slovenska ljudska stranka se zaveda svoje velike naloge, ki jo ima in zato kliče našemu ljudstvu, ne klonite glave! S svojim poštenim delom za ozdravljenje žalostnih gospodarskih in upravnih razmer v naši državi si je SLS pridobila veliki ugled, radi česar jo bodo merodajni faktorji morali vpoštevati. Nato je poslanec govoril o zadevah domačega okraja. Njegovemu govoru je sledilo dolgotrajno živahno odobravanje in ploskanje.

Predsednik da nato na glasovanje resolucijo, s katero zbor odobri delovanje in pa taktiko Jugoslovanskega kluba, kakor tudi skupni nastop z najmočnejšo stranko, t. j. z radikalno stranko.

Oblastni odbornik in poslanec dr. Veble.

je poročal o pomenu in delovanju naše oblastne skupščine. Našel je v svojem lepem govoru, koliko važnih sklepov je napravila mariborska skupščina v tem kratkem času osobito za naše kmetjsko ljudstvo. Zbor je izrekel našim oblastnim poslancem zahvalo za prve velike korake za našo samoupravno gospodarstvo.

Pozdrav zastopnika narodno-radikalne stranke.

Za besedo je nato prosil g. dr. Ravnik iz Maribora kot načelnik radikalne stranke za mariborsko oblast. Izjavlja, da radikalna stranka z veseljem zasleduje pošteno delo SLS in

želi s to stranko še nadalje skupnega delovanja. Da prejšnja leta ni prišlo do sporazumnega delovanja, so bili edino krivi samostojni demokrati, kateri so sejali samo sovraštvo in so s svojimi grdimi intrigami preprečili sodelovanje najmočnejše slovenske stranke v vladi. Od sedaj naprej morajo biti intrige esdeesarjev proti pošteni SLS in njeni parlamentarni delegaciji izključene. Složno delo bo rodilo bogate sadove za ozdravljenje sedanjih žalostnih razmer v naši domovini. Zborovalci so sprejeli besede dr. Ravnika z dolgotrajnim odobravanjem. Sprejeta je bila nato sledeča resolucija: Zbor pozdravlja nastop zastopnika radikalne stranke dr. Ravnika in izraža željo, da bi tudi v bodoče prišlo do složnega sodelovanja z najmočnejšo stranko v državi v korist in napredek naše domovine.

Po govoru s prisrčnim aplavzom sprejete oblastne odbornika Alojzija Supaniča ter pozdravih oblastnih poslancev Stabeja, Koreša in domačega oblastnega poslanca Poljanca so bile sprejete resolucije važne gospodarske vsebine, n. pr.: Ljudstvo enoglasno zahteva uvedbo jesenskih šolskih počitnic, regulacijo Pesnice in njenih večjih dotokov, da se tako v bodoče poplave in metuljavost živine preprečijo itd.

Poslanec Žebot in predsednik Gomilšek sta na koncu pozvala zborovalce, naj širijo idejo Slovenske ljudske stranke od hiše do hiše, od občine do občine in se dobro pripravijo na bodočo borbo.

PARLAMENTU NJEGOVE PRAVICE.

Na belo nedeljo je bilo pri Sv. Križu pri Ljutomeru zborovanje zaupnikov SLS iz celega ljutomersko-gornjeradganskega okraja. Zborovanje je bilo izvršno obiskano. Poslanec dr. Hohnjec je podal izčrpno poročilo o delovanju, naporih in uspehih poslancev SLS v poslednji Uzunovičevi vladi, o velikonočnih dogodkih v Belgradu, o protiparlamentarnem postanku sedanje vlade, iz koje so poleg Hrvatov izključeni tudi Slovenci. Z izvajanjem poslanca dr. Hohnjeca so soglašali vsi zbrani volivci in zastopniki krajevnih organizacij brez izjeme, kakor so tudi z odobravanjem vzeli na znanje njegovo poročilo o zunanje-političnem položaju, zlasti o našem sporu z Italijo. O delovanju SLS v mariborski oblastni skupščini je poročal njen član poslanec Jakob Rajh, kateremu je soglasno bila izrečena zaupnica. Soglasno je tudi bila sprejeta naslednja resolucija:

»Volivci, zbrani na zboru zaupnikov SLS iz celega ljutomersko-gornjeradganskega okraja pri Sv. Križu pri Ljutomeru dne 24. aprila, izražajo poslancem SLS, ki zastopajo slovensko ljudstvo v narodni skupščini v Belgradu, priznanje in zahvalo za smoteno in uspešno delovanje v vladi. Obžalujejo, da se je v spremembo vlade temu stvarnemu in koristnemu delovanju v blagor države in ljudstva, zlasti slovenskega naroda za sedaj napravil konec ter da je Slovenija v centralni vladi v Belgradu ostala brez zastopstva. Obsojajo ne-parlamentarno postopanje pri spremembi vlade o Veliki noči, ko se ni oziralo na pravice legitimnega ljudskega zastopstva na postavitev, odnosno na odpušitev vlade. Zahtevajo, da se s početkom izrednega zasedanja narodne skupščine ne čaka do 1. avgusta, marveč da se parlament naše države čimprej pozove na zasedanje.«

SHOD SLS V CELJU.

Shod Slovenske ljudske stranke, ki se je vršil na Belo nedeljo v Celju in je bil namenjen somišljenikom iz celjske okolice, je bil izredno zadovoljivo obiskan. Nad poldruho uro trajajočemu zanimivemu poročilu posl. dr. Hodžarja so zborovalci sledili z navdušenjem za delo SLS. Pravilo so razumeli, da sta dva meseca bila pač prekratka, da bi bilo mogoče storiti vse, kar ljudstvo od svoje stranke pri-

čakuje. A to, kar se je — kljub polnom slovenskih Efialtov — izvršilo, pomenja mogočen korak k konsolidaciji zavoženih gospodarskih razmer. Ti uspehi imajo zakonsko obliko in, najsi stranka danes ni več zastopana v vladi, bo izvršitev teh zakonskih določil prinašala slovenskemu ljudstvu koristi ter pričala, da mu je Slovenska ljudstva stranka resnična prijateljica, ki se ne ustraši niti odgovornosti niti očitkov, kadar gre za dobrobit države in ljudstva.

Nemčija in Jugoslavija.

Graška »Tagespost« z dne 23. t. m. prinaša na uvodnem mestu dopis svojega poročevalca iz Nemčije, v katerem razpravlja o zblizanju med Nemčijo in Jugoslavijo. Pravi, da vrača nemški narod šimpatije jugoslovanskega naroda iz celega srca. Nemci Jugoslovancev nikdar niso smatrali za svoje dedne sovražnike. Sploh obstoja nemško-slovanski spor le nasproti Poljakom, Čehom in Slovincem in tam bi ne bilo težko, da zadnje ostanke tega spora odstranijo. Vse druge slovanske narode pa more vsak Nemec vsak trenutek smatrati kot narode, katerih prijateljstvo more biti za obe strani blagoslovljeno in trajno. Zelo popularno bi bilo med Nemci naziranje, ki smatra za skupne nemško-jugoslovanske interese na Snežniku in Brennerju.

Gotovo je, nadaljuje člankar, da motri nemški narod politiko, ki stremi očividno za tem, da se Jugoslavija obkoli, z ogorčenjem in vsem sočutjem za Jugoslavijo, na katere strani je vsa pravica in popolno poštenje. S prepričanjem in odkritostnim veseljem priznava danes Nemčija geslo: Balkan balkanskim narodom in rada priseže, da za vse čase odklanja politiko, ki bi za narode med Karpati in Egejskim morjem kdaj pomenjala kakšno odvisnost od nemške države. Pač pa bi Nemčija z vsemi temi narodi zelo rada živela v tesnem političnem prijateljstvu in gospodarskem sodelovanju. Kljub vsemu temu pa Nemčija danes ni v položaju, da bi posegala v balkanske zmede, ki ne kažejo enotnega prizadevanja za svobodo. Ne samo za Nemčijo, marveč tudi za Evropo bi bilo usodno, ako bi Nemčija v sedanjem napetem ozračju pustila svojo nevirnost in se pridružila enemu izmed obeh tekmecev. Danes se lahko reče, da je evropski mir v varstvu Nemčije. In če ga ne bo mogoče rešiti, utegnejo nastopiti najbolj nepričakovani položaji in za ta slučaj je za Jugoslovane gotovo dragocena zavest, da jih smatra Nemčija za prijatelje, od katerih je ne loči nobeno nasprotje.

Nitti o fašizmu in Jugoslaviji.

Belgrajsko »Vreme« objavlja obširen govor svojega pariškega poročevalca z bivšim italijanskim ministrskim predsednikom in slovitim političnim pisateljem Francescom Nittijem. Nitti je ostro obsodil politiko sedanje italijanskega režima nasproti Jugoslaviji. Italija ne potrebuje dalmatinskih čer, pač pa svobodne trgovinske zveze z Jugoslavijo. Albanija je revna, malarična dežela, ki je bila važna za Italijo kot pomorska baza, dokler je živela Avstrija, danes Italija v Albaniji nima po pameti kaj iskati. Na vojno ni misliti, ker bi vojna z Jugoslavijo ne mogla ostati lokalizirana, a Evropa je utrjena in izčrpana. Italijanski narod sam je globoko miroljuben in ni pametnega človeka v Italiji, ki bi želel vojne.

Ob sklepu je Nitti rekel: Evropa mora biti demokratična, da bo izlečila svoje zastrupljene in izmrcvarjene medsebojne gospodarske odnose. Vaša dežela se po prirodi mora in treba skoro popolnoma združiti z Bolgarijo. Demokracija bi s tem pridobila. Italija bo zopet postala demokratična, svesta si svojih resničnih interesov bo stopila v tesen

stik in najiskrenejše prijateljstvo z vašo lepo in demokratično deželo, povečano z zedinjenjem z Bolgarijo. To so splošni evropski interesi, pa tudi naši posebni.

Prijatelj Slovencev.

V Ptuj je imel g. Stjepan Radić na Belo nedeljo sestanek svojih prisašev, na katerem je seveda po svoji navadi, kadar pride na Slovensko, kjer nima pravzaprav nič iskati, zopet krepko udrihal po SLS; to tem bolj, ker je, kakor znano, g. Radić v zadnjem času zaveznik g. Pribečevića, kar je toliko kot bi bil zaveznik g. Žerjave. Torej spada tudi on k napredni fronti in je njegova napredna dolžnost zabavljati na klerikalizem in na klerikalce.

Predvsem si je g. Radić privoščil dr. Korošca. Napadel ga je, češ da prezira Hrvate, da stoji na stališču, da je do Siska dol vse slovensko, od tam dalje pa vse srbsko in da g. Korošec samo zaradi tega preziranj Hrvatov ni hotel vstopiti v peto Uzunovičovo vladno, čeprav mu je on, Radić, vedno prigovarjal...

Ko bi tega, kar je g. Radić tu povedal, ne bil povedal, bi to čudež. In bi to tudi ne bil več g. Radić. In se zato tudi tem njegovim ptujskim razodetjem dalje nič ne čudimo, in se z g. Radićem o tem tudi prerekli ne bomo; ampak hočemo samo tistim, ki so ga šli v nedeljo tam v Ptuj poslušati, opozoriti v spomin par suhih dejstev, da jim bodo opomini za hrvatsko-slovensko skupnost, ki jih je g. seljaški predsednik pri tej priliki svojim poslušavcem polagal na srce, bolj zalegli.

Na prej moramo ugotoviti, da dr. Korošec absolutno nikoli ni stal na kakršnekoli protihrvatskem stališču, ampak je ravno nasprotno res: njegova politika je od prvega dne našega državnega zedinjenja zasledovala samo en cilj: srbsko-hrvatsko-slovenski spora um, brez katerega je sploh vsak harmoničen razvoj našega državnega življenja iluzoren. K temu cilju je bila usmerjena tudi vsa politična taktika dr. Korošca, za kar bi lahko navedli na tucete dokazov, kar bi nas pa predaleč zavedlo in tudi ni potrebno, saj so politični dogodki zadnjih let vsem v svezem spominu.

A kdo je bil prvi, ki se je ideji in akciji narodnega sporazuma izneveril in jej tako rekoč skočil za hrbet. To je bil uprav g. Stjepan Radić. On je bil, ki je sklepal o separatni »narodni sporazumi« s Pašičem, s suverenum preziranjem šel preko slovenskega naroda in Slovenije, in proglasil srbskohrvatski dualizem kot državopravno formulo, proglasil srbskohrvatski narod za dominantni narod te države, proglasil kraljevino Srbov in Hrvatov. Takrat je g. Radić Slovence enostavno iz te države ven vrgel, da se tako izrazimo, ne Slovensko ljudsko stranko oziroma klerikalce, ampak slovenski narod kot tak; on slovenskega naroda kot obstoječega in enakopravnega dela te države sploh ni priznal, njegovo časopisje pa je Slovenijo enostavno proglasilo za hrvatsko sfero in jo »prisadnilo Hrvatskoj«. Tako je bil torej pravno g. Radić tisti, ki se je proti Slovincem postavil na stališče, kakor ga danes po krivici očita dr. Korošec proti Hrvatom, in tako je nastopil proti Slovincem takrat, ko je prišel do oblasti in ko je v silni megalomaniji mislil, da bo samo on posihljal v naši državi vedril in oblačil — ta isti g. Radić, ki se danes, ko sedi na suhem, pa navdušuje za slovensko-hrvatsko skupnost...

In fakt je tudi to, da je ravno g. Radić bil tisti, ki je vstopu SLS v vladno vedno najbolj nasprotoval, in bi SLS gotovo tudi nikoli ne bila prišla na vladno, da je bilo to odvisno od volje g. Radića. Tako je torej postopal g.

Janko Maierhofer:

† Ivan Ilc.

Spomini na svetovno vojno.

Ponosito krepki, tiskostasi Ivan! Ali Te res že krije črna gruda?

Spoznala sva se v — ječi. Videla se nisva ne prej ne pozneje. Časno znanstvo — kaj ne? Kreature, ki so zatajile svoj materni jezik, nemškutarska sodrga, je tirala v usodnih dnevih mobilizacij, v zadnjih dneh julijevih in v prvih avgustovih 1914 s pomočjo orožnikov z nasajenimi bajoneti nas slovenske duhovnike, ki smo službovali tedaj ob jezikovni meji od Smohora na Koroškem pa do Maribora na Stajerskem, kot veleizdajalce, »Srbe« v celovške, mariborske in graške ječe.

Mene — bil sem tedaj župnik v Pokrčah pri Celovcu — so gnali prvega od vseh že v četrtek po usodni Anini nedelji, dne 26. julija 1914, ravno na tržen dan celovski. Mobilizacija je bila že v polnem teku. Vse ceste proti Celovcu polne vozov, vojakov, orožnikov in civilistov. Množica nas je sovražno gledala, klela, nas uboge slovenske duhovnike, v Celovcu pred poslopjem deželnega sodišča, na Heuplatzu, so bile zbrane ogromne nahujskane množice, ki so vpile: »Dol s farji! Dol s Srbi!« Nazadnje sem bil še vesel in hvaležen Bogu, da sta me orožnika spravila nepoškodovanega v varno zavetje celovških ječ. Smrdljivo kablo sem moral nositi sam iz celice, čeravno sem bil šele v preiskavi!

Duhovnov-sokratov ni prišel k meni nobeden vseh pet tednov, katere sem prebil v

zaporu v Celovcu. Slovenskim ne zamerim, ker bi si nakopali s tem činom krščanske usmiljenosti sami enaki zapor na vrat. Nemška duhovščina pa se je tedaj postavila v svo »gorečnosloje« proti ubogim nedolžnim slovenskim duhovnikom. Tudi v plebiscitnem času je kazal »der deutsche Priesterbunde« očitno svoje nasprotstvo proti slovenskim duhovnikom in slovenstvu sploh. Žal, da še dandanes ne marajo nemški duhovniki nobene, tudi ne stanovalske zveze s slovensko duhovščino. Smo manjvredni? p. v. (politisch verächtlich) se nas drži še vedno.

Rusi so med tem časom razbili avstrijske polke pri Grodeku in Lrvovu. Koroški oldajci so me potisnili v »višjo ječo« v Gradeu v nedeljo dne 1. septembra. To je bila grozna eskortacija iz Celovca v Gradeu! »Cenena voznja, a malo častna«, poje Stritarjev »Berač«. Kdor ni imel jeklenih živcev, je podlegel ter si nakopal kal zgodnje smrti. Tako najbrž tudi ruški župnik Ilc, tedaj še kaplan ravnotam. V isti noči, a v drugem vagonu, so tudi njega gnali v graško ječo.

Kar so delali in uganjali z nami po noči na kolodvoru v Mariboru in zjutraj ob 3. uri na postaji v Gradeu, je bilo huje in groznejše kakor v deveti soški bitki na Fajtovem hribu. Če kdo do tedaj ni verjel, da postane človek divja zver, se je to noč lahko prepričal. Najhuje gnjusno-svinjsko so se obnašale proti nam duhovnikom pijane babe. Smrdljivi njihovi pljunki so nam kar tekli po obrazih in obleki. Ilc, tedaj v četrty svojih let, krepak mladenič, a finega obnašanja, vajen olikane družbe, je pri tej grozni eskorti omedlel.

Zvedel sem to drugi dan. Videl ga to noč še nisem, ker so nas tirali kot veleizločence v ločenih gručah, da so nas mogle besne ponočne tolpe lažje opljuvati in tepsti.

V starodavnih lepih Rušah so obhajali listo usodepolno nedeljo — 28. junija 1914 — sokolsko slavnost. Navzoči so bili tudi Sokoli iz Ljubljane in Zagreba. Naenkrat pride vest: »Franc Ferdinand umorjen v Sarajevu! Srbi so ga!« Takoj je seve utihnila godba, ples se je prekinil, slavnost zaključila. Tiha, srčna žalost je objela vse, saj Slovence oboja umor, četudi političen. In plačilo? Po izbruhu vojne so gnali vrle ruske narodnjake, med temi tudi kaplana Ilca in več učiteljev in učiteljic v ječo! Isti dan pa so imeli nemški burši visokošolci v Wolfsbergu v lavantinski dolini na Koroškem slično slovesnost: petje, godbo in ples. Prišla je tudi vest o sarajevskem umoru, pa — so peli in pisali veselo naprej do ranega jutra, saj tako se je slišalo: »Prava reč, ist ein Schwarzer weniger!« Je vsaj enega »klerikalca« menj! In noben ni bil kaznovan zavoljo tega. Avstrija je imela vedno dvojno mero.

Kakih 14 dni so me imeli samega v celici. Za veleizdajalca in žaljiveca cesarjevega Velicanstva celica-samica! Kar na enkrat za-rožljajo težki železni ključji, vstopi sam profos z debelim trebuhom. »Z menoj!« Pelje me v drugo celico k Ilcu. Objela sva se, oba glajena. Konec je bil za naju dvatedenske stranske samote. Jaz sem bil kar buržikozno raz-

posajen, družbe s sobratom viharo vesel. Kmalu se je potolažil tudi Ilc. Posebno ko sem mu pravil, da sem obtožen zaradi vojnustva, konspiracije s srbsko »Narodno obrano«, da sem grozil javno s srbskimi kanoni, da sem javno zavpil: »Cesarja Franca Jožefa moramo umoriti (abmurksen)!« »Potem sem jaz angel proti Tebi,« je vzkliknil in bil veselo pomirjen. Saj sploh ni vedel, zakaj da so ga aretirali. Zivec pa je imel precej razdražene vsled prestanih grozot iz prej omenjene noči. Večkrat ga je streslo ponoči na smrdljivi trdi blazini ter je mahal v spanju z rokami in nogami.

Vidno ga je pomirilo tudi, ko sem mu povedal, da ima kot inkvizit pravico zahtevati polo papirja ter poslati preiskovalnemu sodniku pismen zagovor.

Da sva si medsebojno povedala povsem odkrito vsaki korak zgodovine dosedanjega najinega življenja ter si medsebojno odkrila najskrivnejše skrivnosti najinega srca, vse uspehe in zablode, je bila le naravna posledica iskrenega prijateljstva, ki ga more ustvariti le katastrofalni čas in — skupna ječa.

Žal, da so najin nočni mir motile — stene. Da more biti taka majhna žival ponoči tak satan! Po dnevu so nama bile v zabavo. Ko sva spravila najine blazine v železni okvir na steno, kjer so se shladile, so začele lesti stenice po visoki steni na strop ter so se zbrale — živalski instinkt — v redni vrsti ter tam čakale, da pride noč. Ko sva imela z ležjo že dosti razgrčile blazine, so pa padale stene s stropa na naju... Čudovit instinkt ima ta žival — ali je kdo že ta zanimivi mrčes

Radić proti SLS in dr. Korošcu. A Slovenska ljudska stranka njemu ni vračala milo za drago, ampak je postopala napram HSS vedno lojalno. To se je najbolj pokazalo, ko je pod zadnjo Uzunovič-Koroščevo vlado nastalo vprašanje eventuelnega razširjenja koalicijske z radićevci, pa se je Jugoslovanski klub načeloma brez vsega izjavil za tako sodelovanje. Ker, kakor rečeno, SLS je načeloma vedno bila za vladno koalicijo, stvorjeno od vseh treh večinskih strank, kot naravno bazo za najuspešnejše varovanje interesov naše države in narodne zajednice.

Danes dviga tudi g. Radić na svoj ščit geslo te vzajemnosti in je zaklical v Ptuj: »Nikdar več Hrvatov brez Slovencev v vlado, a tudi ne Slovencev brez Hrvatov!« To pravi danes, ko Slovence potrebuje, a ko je mislil, da nas ne potrebuje, Slovencev niti poznati ni hotel. In ni imela radićevska vlada za Slovenijo prav nič srca, čeprav je sedel v njej tudi g. Pucelj kot minister, ki je obljubil skomendirati vsaj slovenskemu kmetu kake drobtinice, pa niti teh ni bilo.

To smo morali mimogrede ugotoviti, ko zahaja g. Radić spet med Slovence zatrjevati jim svoje prijateljstvo, kazati svoje zanimanje za našega kmeta in delavca in spodbujati k hrvatskoslovenski skupnosti. G. Radić je imel dovolj prilike, da se dejansko izkaže kot prijatelj Slovencev, a je to preizkušnjo tako slabo prestopal, da je slabše ni mogel. Zato bodo pa tudi njegovi pozivi našli kaj slabega

odmeva po Slovenskem; zlasti še, ko je na ptujskem shodu vnovič eklatantno pokazal, da je prišel v resnici le hujskat proti Slovenski ljudski stranki in na demagoški način Slovence in Hrvate razdvajati, ne pa jih zblíževati in združevati.

Beleške

△ **Ta prava!** Kar je med Slovenci pridobitev — tako piše »Jutro« — ki lahko vzdrži tudi mednarodno kritiko in oceno, na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju, vse to z malimi izjemami ne izhaja iz klerikalizma (Ampak iz Slovenske ljudske stranke. Točno). Vse važnejše narodne in kulturne organizacije so v rokah naprednih ljudi (to je iz naših vrst, iz vrst SLS). Vzemite Slovence te napredne kulturne reprezentante, izbršite napredne gospodarske predstavitelje ter napredne borbe na socialnem polju, pa bo zavladovala v Sloveniji tema in srednjeveška reakcija. — Trikrat vse točno in res, potrdimo, podpisemo in podčrtamo. In pristavljamo: zavladovala bi v Sloveniji tema in reakcija kot pod PPZ-režimom: uničevanje kulturnih, socialnih in gospodarskih ustanov, nasilstva, obznanje, inkvizicije in justifikacije delavcev, deportacije etc., etc. In nas h koncu na socialnem polju prav posebno še to veseli, da tudi »Jutro« priznava velikega slovenskega sociologa dr. Kreka za naprednjaka!

Kaj se godi doma

Lepota naših Julijskih alp.

Snoči se je vršilo v veliki uniojski dvorani že dolgo napovedano predavanje znamenitega turista in velikega ljubitelja naših planin dr. Julija Kugyja. Ogromna množica, ki je do zadnjega kotička napolnila dvorano, je z burnim aplavzom pozdravila predavatelja ter dajala ves čas z živahnim ploskanjem izraza svjemu navdušenju tega propagatorja Julijskih Alp in njenih krasot.

Predavatelja je pozdravil prof. Ravnik, izražajoč mu hvaležnost Slovencev za njegovo delo. Dr. Kugy, burno pozdravljen in obut s cvetličami, je govoril, tiho s prva, toda prisrčno, ob napetem pričakanju vse dvorane, ki je pazila na vsako njegovo besedo, da ne presliči ničesar, kar pove neslovenec o lepota naše zemlje.

Dr. Kugy se je uvodoma oprstil, da ne more govoriti slovensko. Sam čuti to kot svojo veliko pomanjkljivost. Predavatelj zatrjuje, da je že od otroških let čutil globoke simpatije za našo zemljo in naš narod. Po njegovih žilah se pretaka, poleg nemške tudi italijanske in slovenske kri. Njegov ded je slovenski pesnik Vesel-Koseski.

Nad 50 let je hodil po planinah, prehodil in preplezal vse Julijske Alpe, ki jih pozna, kot le malokdo, ali nihče, v Švici in na Savojskem, torej vse Alpe sploh.

Leta 1918 se je moral radi starosti odpovedati planinam, toda srce mu je ostalo še pri njih. Prikazujejo se mu v snu, v spominu se mu obujajo sladki spomini nanje.

S pesniškimi besedami je govoril predavatelj o Julijskih Alpah, o mestih počitka v planinah, kjer izvirajo studenčki in vabijo divjega lovca, pastirja, planšarico, planinca, naj se vsede in odpočije. Navdušeno in prisrčno je govoril o svojem stalnem spremljevalcu in vernem mu vodniku Antonu Tožbarju, po domače Špiku, s katerim je prehodil planine okrog Trente, Suhi plaz, Montaz, Jalovec, Mangart, Skrlatico itd.

Predavatelj je popisoval lepote teh planin s takim pesniškim zanosom, kakor bi mogel govoriti o njih le domačin, ki so ga nasilno odtrgali od njih. Spominjal se je Trente in dejal: »Če so Julijske planine moja druga domovina, potem je Trenta moja domača, rojstna dolina.« Največ svoje ljubezni

s te strani opisal? V zabavo sva jih po dnevi lovila in morila, pa dosti jih je nama ušlo vendarle na strop. Pa množile so se čudovito. Najbrž so imele v vsaki najmanjši luknjici svoje gnezdo.

Ob sobotah nama je prinašal paznik najjino perilo izprano in izlikano. Neko soboto pa, ko prideva od »sprehoda« — dva in dva v brzokorakih v dolgi vrsti v polkrogu na dvorišču — nazaj v celico, pa najdeva namesto svojega perila, ono ruških sovjetnic... Še norce so brili iz nas duhovnov!

Tedaj slavno in mogočno politično jugoslovansko trozvezdje: Jeglič-Sustersič-Krek pa je že začelo smotno in krepko delovati za uboge internirance in jetnike. Kranjskih duhovnov se sploh niso upali zapirati. Po zašlugi dr. Korošca pa se je omenjeni triumvirat potegnil tudi za štajerske duhovne. In bili so tudi prej izpušeni. Tako tudi Ile.

Še sedaj se spominjam, kako pomirjevalno je vplivala na štajerske narodnjake v grški ječi vest, da je prišel intervenirat znan ljubljanski advokat. Zmagoslavje se je pojavilo v njih obrazih, češ: že delajo za nas. Kmalu bomo prosti!

Le mi Korošci nismo imeli nobenega iz Koroške, ki bi se upal potegniti se krepko za nas. Ljubljanske intervencije za koroške jetnike pa so sodniki prezirljivo odbili. Te presneto Karavanke! Kar je prišlo na Koroško čez Karavanke, je bilo »srbsko«, je bilo veleizdajsko.

Ile, živahen in tudi pesniško navdahnjen

pa je dr. Kugy posvetil očaku Triglavu. Dante je dejal, da je Jehova posvetil vrhove gora. To velja zlasti za Triglav. Gora, ki ima ime po staroslovanskem božanstvu, je že v mladosti bila njegov ideal. Zemlja, kjer so rajale nekdanje Rojenice po krasnih travnikih, ki jih je, po narodni pripovedki, razril in spremenil v divje, kamenite stene razjarjeni Zlatorog (to je opeval v svojem epu tudi pesnik Baumbach), ta zemlja je bila deležna njegove ljubezni in je sedaj deležna njegovih najlepših spominov. Triglav ni gora, tudi ni kak vrhovec, Triglav je kraljestvo zase. Ob triglavske jezerih mu še sedaj visi srce.

Številne skioptične slike je predavatelj spremljal s svojim opisovanjem. Za vsako goro, za vsako planino, za vsak vrhovec je vedel toplo besedo, povsod je vedel obuditi kak spomin, ki ga veže na goro.

Dalje je govoril predavatelj še o številnih nemških, švicarskih, francoskih in italijanskih planinah, kakor o Matterhornu, o Grossglocknerju, o Mont Blancu, ter opisal svoje napore ture na to najvišjo planino v Evropi.

Občinstvo je vztrajno in pozorno sledilo njegovemu triurnemu predavanju ter mu ob zaključku pridelilo burne ovacije, za katere se je ginjen zahvalil. Članice kluba »Skale« pa mu je poklonila lep šopek rdečih nageljev. Občinstvo se je razšlo z na novo utrjeno vero v lepoto svoje zemlje.

ODKOD JE KUGYJEV ROD?

Oče slavnega turista in pisatelja dr. Julija Kugyja je doma v — po veliki večini še danes — slovenski vasi Lipa pri Podklostru v slovenskem delu Ziljske doline. Njegova (očetova) rojstna hiša stoji še danes v neposredni bližini cerkvice v »Lind-u« (Lipi), ki jo najdemo naslikano na odličnem mestu takoj v začetku krasnega dela »Aus dem Leben eines Bergsteigers«. Pri hiši se še danes reče »pri Kugyjevi« in v hiši se še danes govori slovenski. Sedanji gospodar se tudi piše Kugy, a ni sorodnik našega planinca, ampak se je k hiši le priženil. V vasi živi še nekaj sorodnikov oz. sorodnic pisateljevih, ki tudi govore slovenski. Dr. Kugyjeva mati je pa hči našega pesnika Koseskega. V žilah

kakor vsah Dolenjce, si je sestavil širokopotezni obrambni govor, katerega bi z velikim patosom govoril sodnikom pri obravnavi. Več večerov zaporedoma ga je prednašal z mogočnimi gestami, korakajoč po ozki stezi med obema blazinama. »Bež! no! Saj ti sploh ne prideš do obravnave. Saj ni čisto nič proti Tebi. Kmalu boš prost,« sem ga vedno tolažil in vidno ga je hkrati vdirilo to moje zatrjevanje.

Po dveh tednih vstopi k nama zopet profos. Ilca je pridelil v veliko sobo, kjer je bilo več takih »zločincev« omikanega stanu. Ganljivo je bilo najino slovo. Profos mu je že stisnil roko. V par dneh je bil popolnoma prost in je šel nazaj v svoje lepe Ruše. Nikoli ga nisem več videl. In sedaj mu pokladam te priproste vrstice na njegov prerani grob! Ave anima pia!

Mene pa je debelušni profos tiral v drugo celico, v kateri je zdihoval — župnik Fric Volčič iz Brezna ob Dravi. Bil je obupan že do skrajnega. Posrečilo se mi je potolažiti ga že prvi dan. Od samega veselja me je tako strastno objel, da je pokal moj prsi kož. Čez osem dni so izpustili tudi njega.

Pa čudna usoda! Ker ga ni mogla uničiti vroča ječa, ga je pogoltnil Drave hladni val. Ile in Volčič! Sklenili smo v ječi večno prijateljstvo. Oba sta že pri Bogu. Sprejela sta od Njega večno plačilo za vajino trpljenje tukaj na tem krivičnem svetu. Dožakala pa sta svobodo domovine! Kdaj pridem jaz za Vama? Na svidenje!

slavnega turista se pretaka torej precej slovenske krvi in v marsičem veljajo tudi o njem vrline, ki jih pripisuje njegov ded slovenskemu oratarju. Seveda je pa živel Kugyjev oče še v dobi, ko o slovenski narodni zavesti na Koroškem takorekoč še ni bilo ne duha ne sluha. Izobraževal se je izključno v tujih šolah in njegov poklic ga je naravno vodil med druge narode. V njegovem sinu živi neka prirojena ljubezen do naših gora in naših ljudi; naše kraje in naše ljudi je s svojim delom tako proslavil širšem Evropi in brezdomno deloma tudi preko njenih mej, kakor se to doslej bržkone še nikomur ni posrečilo, če izvzamemo morebiti Baumbacha.

Posledice njegovega čudovitega opisa Triglava, ki ga imenuje eno najlepših gora na svetu, opisa Golice itd. bodo za naš tujski promet naravnost nedogledne in se tudi že kažejo. Kugyjeva knjiga bo napotila tisoče, da si bodo ogledali kraje, po katerih je razlit čar Kugyjeve — moremo reči — pesniško močne osebnosti. Nič manj drag pa nam ni simpatični opis naših ljudi v Kugyjevi knjigi. Nikdar namreč ne smemo pozabiti, da ostane po Krekovih besedah tuje še bolj v spominu prijaznost ljudi, pri katerih je bival, nego lepota pokrajine. Prim. o Kugyju letošnji »Mentor« str. 14: »Na Kugyjevem domu! V istem listu imaš na str. 111. tudi sliko Andreja Komaca — »Mote«.

Vzroka imamo torej preobilo, da pozdravimo sijajnega glasnika lepote naše zemlje in naših ljudi v naši sredi kar najprisrčneje. Dr. Kugy, Bog Te sprimi!

Krščansko socialističnemu delavstvu!

»Jugoslovanska strokovna zveza« priredi letos v Ljubljani prvomajsko proslavo s sledečim sporedom:

1. Ob 9. uri sv. maša v cerkvi sv. Jožefa.
2. Ob 10. uri delavsko zborovanje v »Ljudskem domu«. (Govorila dr. A. Gosar in dr. Stanočnik.)
3. Popoldne ob 3. uri je zbirališče pred Konzumnim društvom na Kongresnem trgu in odhod na Vič, kjer je v prostorih gostilne g. Kušarja prijateljska zabava z raznovrstnim sporedom.
- Ob pol 8. uri zvečer je v Društvenem domu na Viču delavska predstava »Uničeno življenje«.
- Vljudo vabimo vse naše delavstvo v Ljubljani in okolici, da agitura za udeležbo naše proslave in se predvsem dopoldanske proslave udeleži v polnem številu. — Živel 1. maj!

Jugoslovanska strokovna zveza
v Ljubljani.

Dioklecijanova palača v Splitu

Včeraj, ob 8 zvečer je predaval v univerzitetni zbornici znani francoski znanstvenik umetnostni zgodovinar prof. Jacques Zeiller.

Odličnega gosta je pozdravil s toplimi besedami v slovenščini in v francoščini rektor univerze g. prof. dr. Lukman.

Prof. Zeiller se je toplo zahvalil za pozdrav in povabilo, s katerim mu je bila dana prilika pred tako odličnim občinstvom podati nekatere rezultate svojega preiskovanja. Predavatelj, ki se vrača v svojo domovino z bizantološkega kongresa v Beogradu, je izrazil svoje najpovoljnejše vtise, ki jih je dobil v naši državi, v Beogradu, severni in južni Srbiji, v Dalmaciji, v hrvaški prestolnici Zagrebu ter končno v glavnem mestu Slovenije, v Ljubljani. Tu so ga prijetno presenetili zlasti naši vzorni kulturni zavodi, kakor univerza, muzej, licejska knjižnica itd.

Nato je predavatelj prešel na temo svojega predavanja. Naša država ima na svojem ozemlju kulturni in umetnostni spomenik, ki pomenja mejno točko med klasičnim rimsko in grško ter poznejšo bizantinsko umetnostjo, to je Dioklecijanova palača v Solinu pri Splitu. Obžaloval je le, da Dalmacija pod prejšnjim političnim režimom — pod Avstrijo — ni uživala one pozornosti, ki bi jo že radi tega spomenika zaslužila. Vsa Dalmacija je polna sledov antičnih in bizantinskih kulturnih vplivov. Dioklecijanova palača pa pomenja pravo revolucijo v klasični rimski umetnosti in začetek bizantinske umetnosti.

Dioklecian, ki se je l. 305 odpovedal rimskemu prestolu, se je nastanil v svoji domovini, v Solinu, sedanjem Solinu, kjer je sezidal velikansko palačo, pri kateri so delovali številni tedanji umetniki.

Palača je imela obliko štirikota. Najkrasnejša fasada je bila ob morju. Palača ima svojo predhodnico v Antiohovi palači v Siriji. Grška in rimska, sirska in perzijska umetnost združujejo v tem krasnem umotvoru, s katerim se je pričela era bizantinske umetnosti, v kateri se spajajo antični in orientalski vplivi.

Predavatelj, ki dobro pozna tudi kulturne razmere Južnih Slovanov, je omenjal tu odlično delo don Bulića pri raziskovanju te palače, v kateri je sedaj sezidan sedanji Solin. Po prihodu Avarov v začetku sedmega stoletja so se namreč prebivalci rimske Salone zatekli semkaj in se tu nastanili. Nekdanji Dioklecijanov mavzolej pa je pretvorjen v solinsko katedralo.

Za elegantno podano, jasno in zanimivo predavanje se je zahvalilo občinstvo prof. Zeillerju z živahnim ploskanjem. Svoje čestitke pa sta mu izrekla rektor dr. Lukman in tukajšnji francoski konzul de Flahe. Veselimo se, da smo zopet imeli priliko pozdraviti v prestolnici Slovenije sina onega naroda, ki je doprinesel več žrtv za našo svobodo nego katerikoli drugi narod kdaj v svetovni zgodovini. Raduje pa nas posebno, da naša univerza postaja čedaljebolj priljubljen dom vsem našim prijateljem v širnem svetu, predvsem

pa kulturnim delavcem velike in plemenite Francije, da se tako navežejo in utrdijo medsebojni stiki, ki so tako nujno potrebni tudi za poglobitev naše lastne kulture.

Pokrajinski zbor Jugoslovanske Matice.

V nedeljo dopoldne se je vršil v mestni posvetovalnici pokrajinski zbor Jugoslovanske Matice, ki se ga je udeležilo prav lepo število delegatov iz vse Slovenije ter zastopniki prosvetnega oddelka, Ciril-Methodove družbe, Zveze slovenskih vojakov, Prosvetne zveze in Sveta slušateljev ljubljanske univerze.

Predsednik J. M. je v svojem poročilu povdarjal, da so odstranjene zadnje zapreke proti razširjenju J. M. v splošno organizacijo po vsej državi, kajti radi tiranskega pakta so pričeli tudi Srbi in Hrvati gledati jadransko vprašanje v pravi luči. Mnogo uspehov je dosegla v tem oziru J. M. s svojim »Manjšinskim presbirom«, iz katerega črpa hrvaški in srbski časopisi informacije o zaslužnjenju naših bratov. Jugoslovanska Matica je na novo organizirala v Beogradu svojo podružnico, centralni odbor in centralno tajništvo.

Predsednik se je dalje dotaknil vprašanja kulturne avtonomije. Kulturno avtonomijo bi Slovenci sprejeli sicer v Primorju, odločno pa jo odklanjamo na Koroškem, ker nas tam vpiče tamkajšnji razmerje ne bi zadovoljilo.

Tajnik je v svojem poročilu podrobno obravnaval položaj naših zaslužnih bratov v Primorju in na Koroškem. Omenjal je tudi 6000 obmejnih Slovencev, ki so ostali še pod Madjarsko in katerih narodna zavest je še vedno živa.

Jugoslovanska Matica je priredila v prejšnjem letu več prireditve, ki so vse pravo dobro uspele. Več prireditve ima Jugosl. Matica v načrtu tudi za leto; ob priliki desetletnice majniške deklaracije izda posebne odkupne diplome.

Odboru je bil po končanih poročilih podeljen absolutorij. Pravila so se spremenila v toliko, da dobi pokrajinska organizacija in posamezne podružnice večjo avtonomijo. Pri volitvah je bil izvoljen večinoma stari odbor.

Sledilo so še razni predlogi, ki so se dotikali večinoma čim intenzivnejšega delovanja Jugoslovanske Matice. Občni zbr je bil zaključen ob 13.

Požar v Gaberskem.

Ko se je družina posestnika g. Ivana Prislana v Gabrskem pri Trbovljah ob pol 12. uri spravljala h kosilu, zakliče neko dekle, da gori streha. Ogenj se je ob močnem vetru z naglico širil ter so prihiteli bližnji sosede mogli rešiti samo pohištvo, medtem ko je obleko, obutev in še več drugih stvari, ki so jih pred dnevi radi beljenja spravili pod streho, upepelil ogenj. Po rudniški sireni alarmirani rudniški gasilci so prihiteli k požaru ter so s sodelovanjem še tam se nahajajočih gasilcev iz trga preprečili, da se ni razširil ogenj na v bližini stoječa gospodarska poslopja. Gospodar je bil zavarovan le za malenkostno vsoto ter je popolnoma uničen, ker je posestvo že itak zadolženo. Ima številno družino, za katero jako skrbi. Pred kratkim je bil še uslužben pri Zadrženju elektrarni, toda radi pomanjkanja dela je imel dopust za nedoločen čas. Bolezen ima stalno v hiši in šele pred par dnevi mu je mati vstala z bolniške postelje. Dolžnost nam je pa pohvaliti sosede, ki so neumorno pomagali gasiti, dokler niso stopili v akcijo rudniški gasilci, ki so v teku 20 minut prihiteli z brizgalkami k požaru in rešili, kar se je rešiti dalo.

Srečen dedič.

Te dni je dobil poljedelec Božidar Kelemen v Mužljici v Banatu obvestilo, da je umrl njegov stric, ki se je pred tridesetimi leti izselil v Ameriko in da je ta stric zapustil vse premoženje v vrednosti 42 milijonov dinarjev, srečnemu Božidarju.

Nedosegljiva
Eau de Cologne Chypre
Bourjois — Paris

Slovenci v Italiji

Oproščeni fantje. V Podbrdu so bili aretirani 12 fantov, ki so se šalili z nekim miličnikom. Na velikonočno soboto je bila šestorica zaprtih fantov izpuščena. Pred par dnevi pa so se odprla vrata ječe še šesterim našim fantom, tako da so sedaj vsi doma. Posebna hvala gre g. dr. Bitežniku, ki se je pri obravnavi trudil za zaprte fante.

Smrt. 22. t. m. ob sedmih zjutraj je umrl v Tupelčah na Krasu veleposestnik g. Ant. Abram. oče dr. Antona in inženirja Edvarda Abrama. Rajnik je bil dolgoletni predsednik cestnega odbora, podžupan in ud okrajnega šolskega sveta itd. Mir njegovi duši! Družini iskreno sožalje!

Odhod priljubljenega učitelja. Iz Dornberga nam poročajo: Na velikonočni ponedeljek se je raznesla po naši vasi vest, da nes zapusti naš šolski voditelj g. Jakob Rojce in odide v Škofjeločko. — Poti njemu je prosvetni minister uvedel svoj čas odpuštno postopanje; tedaj so se zavzeli zanj vsi domačini in tudi obč. načelnik in zdravnik, oba Italijana, pa žalibog ni nič pomagalo. G. Rojca, ki je slovel kot najboljši pedagog in ni nikoli ničesar zakrivil, je na novo leto v Dornberg došel učitelj Noacco, recte Novak, ki se producira ko navdušen fašist z bičem, s katerim šolske otroke do krvi pretepa, izpodrinil s tem, da ga je de nunciral kot »komunist«. Znal je lažka vlada šli na ta lim. Če bi bila pametna, bi bila mesto g. Rojca ekspedirala tako barabo kakor je Noacco ki Italijo le diskreditira.

Snažna gospodinja

očisti in polira svoje pohištvo, zlasti tudi klavir, usnjene klubske garniture samo z

„Furmoto“.

Dnevne novice

★ **Župnim uradom.** V noči od velikonočnega ponedeljka na torek je v vasi Roviške, župnije Sv. Gora pri Litiji, nastal velik požar, ki je petim posestnikom uničil vse. Zgorela je tudi vsa obleka, orodje, živež in seme. Ljudje so rešili le sebe. Pokončano je bilo tudi večje število živine. Ker je zavarovalnica prav malenkostna (skupno 8000 D), si ljudje sami ne morejo pomagati. Zato priporoča škofijski ordinariat ponesrečence milosrčnosti vernikov ter naroča, naj se v dekanijah Moravče, Litija in Leskovec izvrše cerkvene zbirke. Tudi župnijam drugih dekanij priporoča škofijski ordinariat pobiranje milodarov v označeni namen. Zneski nabirki naj se pošljejo čimprej škofijskemu ordinariatu ali pa naravnost župnemu uradu na Sv. Gori, p. Vače pri Litiji. — Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 25. aprila 1927.

★ **Umeščen** je bil včeraj 25. aprila 1927 na župnijo Polhov gradec g. Janez Strukelj (doslej župnik v Zg. Tuhinju).

★ **Duhovniška vest.** Kaplan g. Janez Klun je prestavljen od Sv. Ane v Slov. goricah v Zetale.

★ **Podpora vojnim invalidom.** Z ozirom na vesti v časopisih, da je gosp. minister za socialno politiko povodom velikonočnih praznikov nakazal »Združenju vojnih invalidov« znesek 170.000 Din in sedaj zopet 40.000 Din, poroča podpisani odbor, da je nakazilo namenjeno invalidom, vdovam in sirotam cele kraljevine. Od tega zneska je prejel oblastni odbor v Ljubljani za ljubljansko in mariborsko oblast 8000 Din, ki so razdelili na 50 podružnic v enakih delih, t. j. 160 Din, ki jih ima vsaka podružnica razdeliti dvema najsiromašnejšima invalidoma. To v pojasnilo članom podpisanega Združenja, ki so po večini mnjenja, da je to nakazilo v celoti bilo namenjeno za Ljubljano.

★ **Poroka.** Oženil se je v nedeljo na Črnučah naš umetnostni in glasbeni referent g. dr. Stanko Vurnik z gđ. Minko Sodja. Poročal je pisatelj Janez Jalen. Mnogo sreče!

★ **Šmarnice!** V »Prodajalni K. T. D.« (prej H. Ničman) v Ljubljani se dobe nove šmarnice, spisal dr. Fr. Kruljc: »Marija, vzor krščanskega življenja«, in Stanko Stanič: »Marija v senci naših dni«. Dalje se priporočajo J. M. Seigerschmied: »Marija vrtnarica našega srca« in dr. Josip Jerše: »Znamenje na nebu« ter J. Dolenc: »Cvetlice«.

★ **Kako je »Jutro« potegnilo svoje naročnike.** »Jutro« je v velikonočni številki razpisalo za pravilno rešitev križanke »Zajec« šest velikih nagrad. Za prvo nagrado je določilo tritedensko bivanje v odličnem kopališču gornjega Jadrana (brezplačno soba in celodnevna prvovrstna hrana in oskrba, brezplačna vožnja tja in nazaj). Druga nagrada: z luk-suznim parnikom »Jadranske plovidbe« od Sušaka do Kotora in nazaj v I. razredu. Tretja nagrada: Enotedensko bivanje na Bledu (brezplačna soba in celodnevna prvovrstna prehrana in oskrba v »Parkhotelu« na Bledu). Četrta, peta in šesta nagrada: Tridnevno brezplačno bivanje v Rogški Slatini. Pravico udeležiti se tekmovanja za te nagrade imajo vsi naročniki »Jutra«, ki so poravnali naročnino do konca aprila. Rešitve morajo biti v rokah »Jutra« najkasneje do 29. aprila 1927. Marsikateri »Jutrov« naročnik se je v duhu že vozil po Jadranskem morju, ali se »nobel« sprehajal po Bledu ozir. Rogški Slatini. Vse te lepe nade pa je prekrizalo »Jutro« od 24. aprila. Objavilo je namreč rešitve križanke »Zajec« šest dni pred določenim terminom. Seveda je sedaj vsako tekmovanje za nagrade iluzorno. Gospodje pri »Jutru« se bodo prav gotovo izgovarjali na »neljubno pomoto«. Mi smo pa prepričani, da je »Jutro« zopet enkrat prav pošteno »potegnilo« svoje naročnike.

★ **Poročil** se je na belo nedeljo g. Valentin Rode, posestnik in trgovec na Stari Vrh-niki, z gđ. Ivanko Furlanovo, iz ugledne Markovčeve rodbine na Verdu. Obilo sreče!

★ **Na številna vprašanja glede skupnega romana na Trsat** sporočamo, da je za prijavo sicer še dosti časa, vendar je želeli, da se udeleženci kmalu prijavijo, da more odbor vse podrobnosti pravočasno pripraviti. Pisarna »Svete vojske«, Ljubljana, Poljanski nasip 10, daje vsem zainteresiranim brezplačno pojasnila.

△ **Gostilen, ki nimajo brezalkoholnih pijač**, je še vedno precej, kar se posebno neprijetno občuti na izletih, na potovanju! V interesu gostilničarjev samih je, da imajo za ljudi, ki alkoholnih pijač ne marajo, nadomestila.

★ **VI. Jugoslovanska umetnostna razstava v Novem Sadu.** Srbska matica v Novem Sadu je sklenila prirediti ob stoletnem jubileju svojega obstoja splošno jugoslovansko umetnostno razstavo. Slovenski umetniki se bodo prireditve celotno udeležili, kakor je bilo sklenjeno na skupnem sestanku, ki mu je prisostvoval tudi delegat Srbske matice g. M. Petrov, ki je obrazložil pogoje in način razstave. Razstava se odpre 1. junija. Sestavil se je pripravljalni odbor za Slovenijo, ki je obenem žirija, ter sestoji iz 6 članov: R. Jakopič, Fr. Kralj, A. G. Kos, M. Stern, Fr. Tratnik in N. Vidmar. Zaradi obsega razstave in omejenih razstavnih prostorov pridejo v poštev le najboljše dela posameznih umetnikov. Posameznih lahko razstavi največ 3 slike

ali kiparska dela, grafik do 10 listov. Umetniki v Sloveniji naj pošljejo svoja dela v Ljubljano na naslov: R. Jakopič, Turjaški trg št. 2, najkasneje do 8. majnika in na lastne stroške. Za dela, ki jih žirija sprejme, plača transport iz Ljubljane v Novi Sad in nazaj Srbska matica. — Pripravljalni odbor.

★ **Gardbena sezona v Zagrebu.** Zagrebški listi z zadovoljstvom beležijo, da se je gradbena sezona razmeroma hitro in dobro razvila. Skupno se sedaj gradi v Zagrebu okoli 250 novih hiš.

★ **Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova 12,** je darovala mesto venca na grob dr. Wisingerja v Litiji rodbina Perparjeva 100 Din, zakar se ji odbor imenovanega društva najiskreneje zahvaljuje.

★ **Pri zaprtju, motenju prebave, zgagi, kipeju, glavobolu, splošnem slabopočutju, naj se zaužije jutraj na tešče čaša narav. »Franz-Josef«-greniče.** Po izkušnjah, ki so jih dobili na klinikah za notranje bolezni, je »Franz-Josef«-voda izredno dobrodejno odvajalno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Predsedaja v Šmarjeških toplicah pri Novem mestu** Te slovite toplice, ki s svojo prijetno naravno ogljikovo kislino vsebujejo 27° R toplino blagodejno vplivajo na revmatičarje s srčno hibo, nevrastenikarje, ženske bolezni in v obče živčne bolezni, se otvorijo s 1. majem. V predsedaji do 30. junija stane celokupna 20 dnevna oskrba (t. j. soba, trikrat dnevno izvrstna in zadostna hrana, dnevne kopeli kakor tudi dve zdravniški ordinaciji in vožnja iz kolodvora Novo mesto v toplice in nazaj) skupno 900 Din. Iz Novega mesta odhaja v toplice dnevno voz ob 1. uri popoldne. Vsa nadaljuna pojasnila daje »Upravitelstvo Šmarjeških toplic, Novo mesto 4«.

★ **Nogavice** najceneje v trgovini Dobeie, Pred škofijo 15.

★ **ITO** — zobna pasta najboljša.

★ **Ameriška pooblastila** preskrbi in druge ameriške posle uredi najhitreje in ceno: Dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, poslopje Ljudske posojilnice.

BREZ KONKURENCE

so naši lastni izdelki pomladanskih oblek in površnikov!

Jos. Rojina, Aleksandrova c. 3.

Ljubljana

○ **Dr. Julij Kugy** v Ljubljani. Neutrudljivi planinec in alpinist dr. Julij Kugy je prispel v nedeljo ob enčetrh na pet popoldne z vlakom iz Trsta v Ljubljano. Na kolodvoru ga je pričakovalo kljub slabemu vremenu veliko število naših planincev. Pozdravila sta ga v imenu S. P. D. načelnik S. P. D. g. dr. Fran Tomineš in g. Makso Hrovatin, v ime-nu Turistovskega kluba »Skala« pa g. prof. Janko Ravnik. Isti dan zvečer je priredil tur. klub »Skala« na čast planinskemu gostu v Ljubljanskem dvoru banket, ki bo vrlenu alpinistu in iskrenemu prijatelju naše države, gotovo ostal v lepem spominu. Zanimanje za njegova planinska predavanja v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu je tako med turisti, kakor tudi med prijatelji prirode, zelo živahno. V Ljubljani bo njegovo zaključno predavanje v petek 29. t. m. ob 8 zvečer v dvorani hotela Union!

○ **Sveti Jurij** nam je prinesel sneg. Nekateri se togote samo nanj, nekateri pa dolže »beli ponedeljek« ali celo belo nedeljo. Včerajšnje jutro je bilo pač pobeljeno in nežno zeleno dreve je pod težo snega komaj zmoglo. Nekateri nasadi so bili tu in tam malo polomljeni, na ovinkih proti Gradu je pa vihar in tudi sneg izruval nekaj dreves. Kakor se zdi, sneg ni napravil kakšne občutnejše škodo, vsaj v Ljubljani in v bližini ne. Bilo pa je včerajšnje jutro povsem zimsko in ljudi si zopet srečeval po ulicah tesno zavite v zimske suknje. Planine in hribi so bili tudi pobeljeni in še precej gorko solnce dopoldansko in popoldansko ni moglo višin bližnjih gričev popolnoma otajati. Češnjam in slivam, ki so že v cvetju, sneg še ni škodoval, usodna bi bila pa slana. Ljudje pravijo, da je bil včerajšnji sneg »gnoj za beračec«. No, potemtaka je letošnji sv. Jurij poskrbel za vse, za zelenje in še za »gnoje«.

○ **Nova maša.** Danes ima primico v božjepotnem svetišču na Brezjah g. dr. Marijan Dokler, gojenec zavoda »Canisianum« v Inostu. Slavnostni govor je prevzel kanonik dr. Al. Merhar, kot voditelj dijaške kongregacije, ki je njen član tudi današnji novomašnik. Častitamo družini g. Antona Doklerja, ravnatelja na moškem oddelku ljubljanske pripravnice.

○ **Pastoralna konferenca** za Ljubljano bo jutri v sredo, 27. t. m., v semenišču. Začetek ob 16. uri.

○ **Slavnostni večer Akademije znanosti in umetnosti** in Narodne galerije se bo vršil dne 9. maja t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Sodelujoči: dr. D. Lončar (govor), Jul. Beteto in Pavla Lovšetova (koncertne točke), Ivan Levar (recitacija) in Orkestralno društvo Glasbene Matice.

○ **Rokodelski dom.** Pevski zbor v Rokodelskem domu pod vodstvom g. prf. Bajuka opozarja vse gg. pevce, naj se današnje pevske vaje ob 8 zvečer točno in zanesljivo udeležijo.

○ **»Edinost«**, organizacija mestnih nameščenov, ima v petek, 29. aprila t. l. ob 8. uri zvečer sestanek v Konzumu na Kongresnem trgu. — Odbor.

○ **Tombola.** Dne 1. maja priredi, kakor običajno vsako leto, Osrednje društvo nižjih poštinih uslužbencev, krajevna skupina v Ljubljani, svojo veliko četrto dobrodelno javno tombolo z 10 glavnih in več manjših dobikov v korist onemoglim bolnim članom, vdovam in sirotam. Tablice prodajajo vsi pismonoše in trafike za ceno 2 Din. Dobitki bodo na ogled od 25. t. m. dalje. Prosimo tudi letos blagohotne naklonjenosti slavnega občinstva. — Odbor.

○ **Umrli so:** Amalija Drakster, zasebnica, 71 let. — Anton Lenič, sn dninarica, 2 leti. — Marija Debelak, zasebnica, 73 let. — Ladislav Pavlin, dijak, 16 let. — Ivan Svetlin, mag. uradnik v pok., 58 let. — Marija Košak, zasebnica, 75 let. — Franja Trampuž, zasebnica, 76 let. — Katarina Campa, zasebnica, 61 let. — Ivan Pintarič, kočar, 49 let. — Julija Tratnik, obč. uboga, 81 let. — Marjeta Hodnik, zasebnica, 83 let. — Alojzij Rus, gostinčar, 62 let. — Josipina Purič, žena kočijaža, 42 let. — Marija Joras, posest. žena, 46 let. — Antonija Mali, delavka, 19 let. — Ivan Maren, kurjač, 32 let. — Anton Šparenblek, dninar, 62 let.

○ **Posledice preizkušanja dalmatinskega vina.** Dalmatinskih kleti se je zadnji čas v Ljubljani nabralo izredno veliko število, tako da se domači gostilničarji vedno bolj pritožujejo. Ker je cena dalmatinskih vin razmeroma nizka, je popolnoma razumljivo, da so takozvane dalmatinske kleti skoro ves dan napolnjene. Da pa se ne toči povsod pristna kapljica, je razumljivo. V petek je pa oblast — kakor smo poučeni, sodišče samo — izvedla preizkušnjo vin in analiza dalmatinskega vina je bila za nekaj trgovcev odnosno dalmatinskih gostilničarjev usodna. Izkazalo se je da so nekateri prodajali fabricirano vino in baže mešano s pokvarjenim italijanskim vinom, ki je menda prispelo v Split. Nekemu takemu manipulantu so spustili v kanal kar pet sodov, drugemu pa štiri. Poleg tega bosta pa morala plačati čedno globo. Nekaj drugih pa je bilo obdarovanih z manjšimi in večjimi kaznimi. Prav tako! Kakor čujemo, preizkuša vzorce dalmatinskih vin tudi higijski zavod in to na pobudo, odnosno po naročilu magistrata. Vendar so se oblasti začele brigati tudi v tem pogledu in zasledovati narodnemu zdravju tolikanj nevarne vinske fabrikante.

○ **Aretacije komunistov.** V nedeljo je več delavcev ob priliki sedemletnice dogodkov na Zaloški cesti okrasilo grobove padlih na pokopališču pri Sv. Križu Radi tega je uvedla ljubljanska policija obširno preiskavo in je aretirala več komunistov, med temi tudi dve ženski ter jih zaslislala. Po kratkem pritvoru pa so bili skoro vsi aretiranci še istega dne izpuščeni.

○ **Angleško sukno** najfinejše kvalitete dobite po solidnih cenah pri Franc Pavlin, Gradišče št. 3.

NAJFINEJŠI KAMGARN

za moške obleke po neverjetno nizki ceni dospel. — Vsako množino oddaia tvrdka **DRAGO SCHWAB — Ljubljana.**

Maribor

□ **Koncerti Sattnerjevega zbora v Mariboru.** V soboto že je dospel naš ljubljani skladatelj P. Hugolin Sattner v Maribor, da je pripravil vse potrebno za nedeljski koncert. V nedeljo, ki je Mariborčane z dežjem zadržala v mestu, so bili kmalu vsi prostori v frančiškanski cerkvi razprodani. Pri popoldanskem vlakcu, s katerim se je pripeljal Sattnerjev zbor, so čakali na sprejem številni člani posameznih pevskih zborov, kot »Drave«, »Matice«, »Maribora«, »Cecilijinega zbora« in »Lune«, ki so se z ljubljankami iskreno pozdravili in odšli na kratek prigrizek v hotel Meran. — Do 6. ure, ob kateri je bil napovedan koncert, se je velika frančiškanska cerkev napolnila prav tesno. Ko je zbor zapel dve velikonočni pesmi, je že podal dokaz svoje izredne izvežbanosti, s katero je potem tudi izvajal Beethovno mašo. Dirigiral je g. P. Hugolin. Njegov miren nastop je zborovo solidnost le še povečal. G. P. Hugolin in ves zbor z njim je lahko zadovoljen z uspešnim nastopom v Mariboru, ki je zboru tudi zelo hvaležen za požrtvovalnost, ki jo je zbor izkazal s to prireditvijo. Po končanem koncertu je bil še blagoslov z Najsvetejšim, na kar se je publika razšla, vesela, da je imela priliko prisostvovati tako dovršenemu izvajanju Sattnerjevega zbora. — V hotelu Meran so se nato pridružili ljubljankam, ki so čakali na vlak, zastopniki omenjenih pevskih zborov, ter jim častitali na uspehu, obenem pa želeli lepših spominov na Maribor.

□ **Sestanek akademске kongregacije.** V sredo dne 27. t. m. se bo vršil ob 20 običajni sestanek akademске kongregacije. — Pridite polnoštevilno!

□ **Članstvo maribor. »Ljudskega odra«** se že dalje časa intenzivno pripravlja na vpri-zoritev Anzengruberjevega »Krivoprišežnika«. V soboto 30. t. m. bo ob 20. uri v prostorih »Zadružne banke« stopilo pred marib-rsko občinstvo. Ker je to prva prireditev, s katero stopa Ljudski oder pred javnost, odkar se je znatno spopolnil in reorganiziral, se je nadejati obilne udeležbe.

□ **»Jutrov« maček.** Ker se je za veliko noč »Jutro« tako postavilo s svojo posebno izdajo, je potem napisalo, da je imel »Slovenec« mačka, zato ga naročniki niso dobili, pač pa je ležal list cele praznike na kolodvoru. Predvsem bi bilo zanimivo dognati, kako vendar »Jutro« ve, kaj leži na kolodvoru, da se s tem tako neprevidno baha. V tem omenjenem slučaju pa se je »Jutro« prav vse lepo izmislilo. Dejstvo je, da je uprava »Slovenca« v Ljubljani dala list na vel. ponedeljek dne 18. aprila ob 1 popoldne na vlak, zato seveda list ni ležal na kolodvoru v Mariboru vse praznike. Glede mačka pa bomo videli, kakšnega bo še imelo »Jutro«.

□ **Izlet mariborske Ljudske univerze v Zagreb.** Zadnjo nedeljo je napravila mariborska Ljudska univerza izlet v Zagreb, katerega se je udeležilo 67 Mariborčanov. Hrvati so izletnike lepo sprejeli, jih pogostili ter jim razkazali vse zagrebške zanimivosti. Od prihoda do odhoda so bili pri Slovencih le federalisti, radičevci so pa izletnike naravnost bojkotirali.

□ **Dva smrtna slučaja.** V Mariboru je umrla v Vrazovi ulici stanujoča soproga viš. železn. revidenta Razlag Antonija v starosti 51 let. Pogreb se je vršil v ponedeljek. — Danes je bila pokopana komaj 24 let stara učiteljica Filomena Kristanič, ki je stanovala v Vegovi ulici. Upihnila ji je luč mladostnega življenja jetika.

□ **Sneg na Pohorju.** Zadnjo nedeljo je deževalo po Mariboru ter Dravski dolini, a po Pohorju je snežilo kakor ob Svečnici. Še v ponedeljek jutraj so bili vsi višji hribi na Pohorju pobeljeni od snega.

□ **Dve osebni vesti.** Za podpredsednika mariborskega okrožnega sodišča je imenovan višji sodni svetnik g. Pihler. — Posle oblastnega inspektorja na velikem županstvu v Mariboru je prevzel profesor g. Dr. France Kotnik iz Ptuja.

□ **Foto atelje Makart, Maribor, Gosposka ulica 27, nasproti hotela »Zamorca«,** ostane odprt vsako nedeljo in praznik do 4 popoldne.

Pozor! Najugodnejše kupite razno manufakturno blago, izgotovljene moške, dečke in otroške obleke, perilo, dežnike, klobuke čepice, razne vrste nogavice itd. pri

A. Planinšek, Ljubljana, Udmat

št. 17 — kjer se prodaja do 10. maja po znižanih cenah 15—20 odstotkov!

Celje

○ **Krščanski socialisti!** Praznik 1. maja proslavimo s službo božjo in slavnostnim zborovanjem. Natančen spored bomo pravočasno objavili.

○ **Krajevni organizaciji SLS v celjsko-vranskem okraju!** Na Belo nedeljo se je po dolgem presledku vršila seja širšega odbora SLS za celjsko-vranski okraj. Sklenjeno je bilo, da skliče tajništvo v Celju začetkom maja širšo anketo o vseh organizatoričnih vprašanjih. Da bo udeležba omogočena tudi duhovščini, se bo anketa vršila na delavnik. Tajništvo SLS v Celju naproša vse krajevne organizacije, da takoj stavijo tajništvu svoje želje in predloge za organizatorično politično delo v celjsko-vranskem okraju na razpolago, da more tajništvo anketo vsestransko pripraviti. Okrajne seje se je udeležil poleg oblastnih poslancev Davorina Kranjca in Miloša Levstika tudi poslanec g. dr. Hodžar.

○ **Čuda vremena.** V Celju smo imeli zadnje dni skoro pretoplo vreme, ki ni oznanjalo ničesar dobrega. In res je začelo v nedeljo močno deževati. Z malimi presledki je lilo ves dan in noč. Včeraj jutraj pa je vreme pripravo Celjanom še prav posebno presenečenje. Proti jutru je namreč začelo snežiti in zjutraj je bilo Celje in vsa Savinjska dolina pregrnjena z belo preprogo. Temperatura je obutno padla in je včeraj zjutraj ob osmih kazal termometer + 3° C. Barometer je stal na 738 in tedaj tudi ne obeta ničesar dobrega. Savinja je ob vsem tem močno narastla in je včeraj zjutraj kazal vodostaj ob brvi 1.60.

○ **Požar v celjski okolici.** V noči od nedelje na ponedeljek je ob eni uri prebudil Celjane strel z Miklavžkega hriba. Požarna bramba je dobila poročilo, da gori staro kegljišče pri »Skalni kleti« in da je v nevarnosti neko tam se nahajajoče bencinsko skladišče. Požarna bramba je takoj odhitela na lice mesta z vsemi potrebnimi pripravami, vendar so do njenega prihoda že domačini pogasili ogenj tako daleč, da ni bilo nikake nevarnosti več. Ob pol treh zjutraj je bila požarna bramba zopet doma.

○ **Celjsko katol. dijaštvo** priredi 1. maja popoldne svojo akademijo v Narodnem domu. Opozarjamo nanjo vse prijatelje našega dijaštva. — Spored prinesemo v eni prihodnjih številki!

○ **Podjetja, trgovine, korporacije itd.** opozarjamo, da sprejema podružnica uprave našega lista v Celju tudi naročila za inserate in daje v oziru časopisne reklame vsa potrebna pojasnila. Uprava ima svojo pisarno v h/

Kopalnice Lipik

Pomladna sezona otvorena. — Nenadkrilivi uspehi zdravljenja. — Moderne naprave svetovnega kopalnice. — Uporabljamo na izvanredno ugodnosti v predsezoni (do 15. junija). — V tem času stane polni pension, sestoji iz: stanovanja, s postrežbo in lučjo, dobre in izdatne prehrane, kopeji s perilom, plačila zdravniških in glazbenih pristojbin, ter enkratne zdravniške pregledbe za osebo in teden: za državne in samoupravne uradnike, oficirje, penzioniste, invalide in člane bolniških blagajin Din 380— do 580—, za vse ostale Din 450— do 700—. Zahtevajte prospekte od Uprave kopalnice Lipik.

Ljudske posojilnice v Cankarjevi ulici in je odprta vsak delavnik med 8. in 12. in 15. ter 18. uro. V pisarni so na razpolago inseratni ceniki.

Z izredno dobrim uspehom so potekle v nedeljo 24. aprila splošne tekme celjskega orlovskega okrožja. Tekme so trajale točno tri ure in sta jih vodili 2 tehnični in 2 prosvetni sodni ozir. izpraševalni komisiji. V tehničnem oziru so vsi udeleženi odseki pokazali mnogo napredka in volje. Najzanimivejše pa je bilo delo pri prosvetnih tekmah. Na težka vprašanja iz socialne vede so Orli odgovarjali z izrednim razumevanjem in videlo se je, da nudi sistem orlovskega prosvetnega dela v resnici izmed vseh dosedanjih poskusov najuspešnejši način, ki daje naši mladini sistematično in izčrpno izobrazbo. Pri tekmah doseženi in v točkah izraženi uspehi so sledeči: odsek Tremerje dobi veliko diplomu, ker je dosegel 86.66 točk, odseki Petrovč (83.60), Celje (81.20), Grize (79.03), Vojnik (78.60) in Trbovlje (76.35) dobe malo diplomu, odsek St. Jurij z 72.20 točkami pa pohvalno pismo. — Vsem odsekom na doseženih uspehih iskreno čestitamo!

Trbovlje

Za kaj se vse briga ministrstvo. Kino-podjetja so dobila te dni poziv, da naznanijo ministrstvu finane, koliko vstopnic potrebujejo v treh mesecih, ker jih hoče ministrstvo za ta podjetja samo tiskati. Radovedni smo, kaj bi naredilo ministrstvo, če bi naročenih vstopnic ne dobili, ker je navada, da se mora čakati na še tako navadne stvari po več mesecev, ter bi se nato morali poslužiti doma izdelanih vstopnic. Ali pa hočejo tudi ves zaslužek tiskarjev odnesti v Belgrad?

Tele brez repa. Posestniku g. Senčarju ali p. d. Sluteju v Knezdolu, je povrgla krava tele, ki nima repa in se tudi ne pozna, kje bi moral biti.

Hrastnik

Vsi k Sv. Jurju! Preteklo nedeljo so imeli socialisti shod v konzumu. Govoril je zelo oprezo g. Stukelj iz Ljubljane. Na koncu je rekel g. Malovrh: Kdo bi si mislil 1919. leta, da bo leta 1927 klerikalna stranka tako močna v Sloveniji, da bi si upala za 1. maj sklicati javen shod pri Sv. Jurju. G. Malovrh namreč ni všeč, ker so sklenile kršč. del. organizacije proslaviti prvi maj z izletom k Sv. Jurju, kjer bo ob 10. sv. maši in nato delavsko zborovanje. — Zato se ponovno opozarjajo vsi naši pristasi, da se v nedeljo izleta v čim večjem številu udeležijo!

Dopisi

Kropa. Od nas se poslavja g. župnik Anton Oblak. Odhaja v Presko za župnika. Bil je za našo duhovnjiko pravi oče, do vseh postrežljiv in zlasti vnet učitelj mladine. Dolgo vrsto let je bil vodja naše Posojilnice in mnogo let občinski odbornik. Vsa župnija se mu tem potom za njegovo vsestransko delo najtopleje zahvaljuje. V nedeljo 24. t. m. smo mu priredili poslovljni večer, kjer smo se mu zahvalili in mu želeli blagoslovljenega dela tudi v novi župniji.

Ceste v črnomeljsem okraju. V odgovor »Jutrovem« dopisniku za »Črnomeljski drobic« ugotavljamo, da je novi cestni odbor prevzel svoje posle šele pred dobrim tednom. Res je, da so ceste slabe, kakor jadicuje »Jutrove« dopisnik. Daje pa s tem slabo spričevalo sam sebi in svojim somišljenikom iz prejšnjega cestnega odbora, ki so novemu odboru zapustili take ceste, da nisi bil niti življenja varen, če si se ponoči vozil po njih. In nam je čisto prav, če si je mož sam dal zasluženo klofuto. Novi odbor pa bo že poskrbel, da se bo zamujeno popravilo.

Iz Preske. V prvi aprilovi nedelji smo zaključili kmetijsko-gospodinjstvo tečaj. Ta dan se je vršila razstava vseh kuharskih in šivalnih izdelkov, ki je mnogobrojnim obiskovalcem pokazala v bogati izbiri razstavljenih predmetov — od najpreprostejšega do najfinišnega — ves velik uspeh tečaja. — Ob 4 se je razstava zaključila in so se gojenke tečaja poslovile od gospe voditeljice ter od drugih učiteljic. Po slovesu so postregle gojenke tečaja odbornikom kmetijske podružnice in drugim gostom s prav okusno izbrano južino.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

26. aprila, torek: Zaprt.
27. aprila, sredo: PEGICA MOJEJA SRCA. Red A.
28. aprila, četrtek: Ob 15. uri TRIGLAVSKA BAJKA. — Predstava za šolsko mladino po izredno znižanih enotnih cenah. Izven.
29. aprila, petek: VOJCEK. Red D.
30. aprila, sobota: HLAPCI. Delavska predstava v proslavo 1. majnika. Izven. Znižane cene.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

26. aprila, torek: TAJDA. Red E.
27. aprila, sredo: EROS IN PSICHE. Red A.
28. aprila, četrtek: Zaprt.
29. aprila, petek: MADAME BUTTERFLY. Red C.
Turneja ljubljanske opere. Naša opera je dobila tudi letošnje leto vabilo iz Sarajeva, Dubrovnika in Splita, da priredi v tamošnjih gledaliških vrsto predstav. Uprava je povabila sprejela, začela razgovore s tamošnjimi gledališkimi upravami in kakor hitro bodo vse formalnosti ugotovljene pričemo repertoar gostovanj kakor tudi natančne datume. Po predpripravih sodeč začne gostovanje opere 14. maja v Sarajevu in konča 1. junija v Splitu.

Mariborsko gledališče

Repertoar:

Torek, 26. aprila ob 20. uri: MADAME BUTTERFLY. Ab. B. Kuponi.
Sreda, 27. aprila: Zaprt.
Četrtek, 28. aprila ob 20. uri PERIFERIJA. Ab. A.
»Periferija« na mariborskem odru. Češki pisatelj F. Langer, ki je mariborskemu gledališču že

znan z duhovito komedijo »Kamela skozi uho šivanke«, se nam bo v četrtek predstavil z efektno dramo iz predmestja »Periferija«. »Periferija«, ki je eno najnovejših Langerjevih del, je šla po vseh večjih odrih z največjim uspehom. Režira prof. O. Šest.

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu ima v sredo 27. t. m. ob pol 8. uri zvečer svoj redni sestanek v kapeli.

Sport

S. K. Ilirija, nogometna sekcija. Nogometaši se opozarjajo na novo razvrstitev skupin in dni za trening, objavljeno v članski knjigi v kav. »Evropa« in na oglasni deski v garderobi. — Danes, v torek trening za 1. skupino od 17. ure dalje — Načelnik.

SPORTNA NEDELJA.

Nogomet.

V Ljubljani se je nadaljevalo v nedeljo prvenstveno tekmovalje. Zanimanje je bilo osredotočeno na srečanje med Ilirijo in Primorjem, kateremu je prisostvovalo na igrišču Ilirije okrog 1500 gledalcev. Zmaga je pripadla proti pričakovanju Primorju in to v visokem razmerju 6:3. Ilirija je bila v prvem polčasu sicer daleko boljše moštvo, vodila je najprej z 2:0 potem s 3:1, toda je v drugem polčasu prepustila inicijativo Primorju in morala končno občutno poražena z igrišča. Njen poraz je povzročila v prvi vrsti izključitev centerhalfa Zupančiča v začetku drugega polčasa, ker se je na nedopusten način revanžiral nasprotnemu levemu krilu za grd foul. Bil je v prvem polčasu najboljši igralec Ilirije, po njegovi izključitvi je igralo moštvo deprimirano in brezglavo. Nemalo so vplivale na rezultat tudi nekatere težke pogreške sodnika. Primorje je imelo svojega najboljšega moža v desni zvezi Ermanu II., trenutno gotovo našemu najboljšemu napadalcu, zelo je ugajal centerhalf Vindiš in tudi srednji napadalec Čebobin. V celoti je moštvo imponiralo s svojo hitro igro, polno elana in skrajne požrtvovalnosti. Lepe igre ni podalo. Sodil je belgajski sodnik Sneler. — Tekma rezervnih moštvev je končala neodločeno z 2:2. Rezerva Ilirije svoje konstantne premoči v polju ni znala izraziti v rezultatu, ker je pretravala v kombinaciji. Prvi gol na vsaki strani je padel iz popolnoma neupravičenih diktiranih enajstk. Sodnik Planinšek ni bil dober, enajstke in zavlačenje igre so ostale njegova stara slaba stran. — Drugorazredna prvenstvena tekma Svoboda-Slavijska je končala z zmago Svobode z 2:1. Tudi ta tekma je močno trpela pod slabim vodstvom.

V Zagrebu so se nadaljevale istotako prvenstvene tekme. Concordia je zmagala nad Derbyjem s 4:1 ter se placirala s tem prehodno na drugo mesto prvenstvene tabele. Croatia je premagala Železnice z 2:1. Derby je definitivno na poslednjem mestu in nazaduje neizogibno v II. razred. Na njegovo mesto bo napredovala v I. razred Viktorija. Hašk je igral med tednom v Mostarju z Jugosl. S. K. zmagovito 14:3, v nedeljo pa ga je občutno porazil v Sarajevu SASK s 3:0.

V Belgradu se je vršila slovesna otvoritev novega igrišča SK Jugoslavije. Prireditvam je prisostvovalo preko 10.000 gledalcev. Jugoslavija je igrala zmagovito z zagrebškim Gradjskim 4:2, dunajski Slovan s subotičkim SANDom 3:2. — Lahkoatletski cross country je dobil Gradjski; njegovi tekači so se placirali na 1., 3. in 5. mesto.

Reprezentančne tekme: Češkoslovaška: Madžarska v Pragi 4:1, Praga: Budimpešta v Budimpešti 2:1, Italija: Francoska v Parizu 3:3.

Hazena.

Hazenska prvenstvena sezona v Sloveniji se je pričela preteklo nedeljo s tekmo Ilirija:Mura (Murska Sobota) v Ljubljani. Izpadla je s 7:5 v korist Mure.

Hazenska družina SSK Maribora je gostovala dva dni v Zagrebu. V tekmi je zmagala nad Concordijo z 8:6, v nedeljo je podlega ASKu z 8:13. Jugoslovanska hazenska zveza je imela v nedeljo svojo redno glavno skupščino. Skenjeno je bilo, da se prenese sedež za letos v Ljubljano. Za predsednika je bil izvoljen prokurist gosp. Janežič (Ilirija).

S. K. Jadran. Danes ob 20. uri sestanek vseh aktivnih članov v Narodni kavarni. Sestanek je za vse člane obvezen, radi pojasnil o igrišču, garderobi in opremi.

S. K. Jadran: S. K. Javornik (Rakek) 5:3. Jadran je nastopil v kombinirani postavi starejših članov, ki se je dobro obnesla. Pri Javorniku so razmeroma dobri igralci kot posamezniki, primanjkuje jim pa skupne igre.

S. K. Jadran: S. K. Elan (Novo mesto) 2:2. Rezervno moštvo je gostovalo v Novem mestu. Moštvo je predvedlo v polju lepo kombinacijsko igro pred golom je bilo pa premeško. Elan ima simpatično enajstoročje, ki bi se sigurno, kot tudi S. K. Javornik, v prvenstvenih tekmah ljublj. okrožja dobro odrezala, iz katerega vzroka podsavez ne poskrbi za možnost tekmovalj tem dvema kluboma nam ni znano.

To in ono

— **Morala na papirju.** »Prerod« v štev. 2 in 3 piše, da je JSS na glavni skupščini v Dja-kovem sprejel tudi celo vrsto predlogov, ki zabranjujejo, odnosno omejujejo uživanje alkoholnih pijač. Med drugim beremo v točki 6.: Društva ne smejo sprejemati v svoje vrste ljudi, ki niso moralno neoporečni. »Te dni so se proti večeru vsuli s tivolskega sokolskega igrišča — ali kakor že imenujejo tisti veliki poteptani travnik — precej dolgi fantje. Kakšni pogovori? Setalec je mimogrede ujel to-le: »Kulk punc maš pa ti?« — »Jest imam ena, pa tista fajna.«

— **Naprstnik** je iznašel holandski zlatar Nikolaj van Benschoten okrog 1. 1685. Spočetka je veljal naprstnik le kot luksus.

— **V Kašmirju** je čisto izredno hud mraz. Da si ljudje ohranijo telesno toploto, si oblečejo dvojno sešite srajce, napolnjene s toplim pepelom.

Zanimivosti

ŠPORTNE VESTI POTOM RADIA.

George Allison, angleški radioporočevalec nogometa, opisuje v nekem angleškem listu svoje vtise, kadar sedi v neznatni kolibi na športnem prostoru ter sproti javlja celemu športnemu svetu trenutni potek tekme. Zavest, da poročilom sledijo stotisoči, je vzvišena. »Mislite si moje občutke,« tako piše Allison, »ko mi je moja mati, ki prebiva na skrajnem severnem koncu Anglije, sporočila, da me je poznala po glasu! In neki prijatelj mi je pozneje pravil, da je, vozeč se na nekem parniku sredi Atlantika, takorekoč videl celotno tekmo »Arsenala« proti »Wolverhamptonu«. V resnici nekaj čudovitega je to, ko sedim v celici, ne dosti večji od telefonske govorilnice, pričem govoriti, in v istem hipu me slišijo na vseh straneh sveta, v vsaki koči na svetu, kjerkoli imajo ta čudežni aparat. Čujejo me slepi nesrečniki, bolniki po bolnišnicah, bogatini in siromaki. Moje poročilo zasledujejo na parnikih sredi morja, ovčarji na planjavah Sussex-a, na vzhodu pa vsa Evropa. Da, ko sem prvokrat govoril v mikrofoni, me je mraz spreletaval pri misli, da me posluša ves svet. Ni nobena šala govoriti eno uro trideset, natančno opisovati potek tekme, kar je res nekaj drugega kot pa govoriti naštudiran govor, kajti tu ne veš, kaj se bo prihodnje sekundo dogodilo. Prizori ob priliki take tekme, katero zasleduje 50 do 100 tisoč gledalcev, se menjajo z filmsko brzino in vse to je treba stotisočem poslušalcev natančno pojasniti. Nek zelo znan nogometaš je prišel k meni s prošnjo, da zakličem v mikrofoni, da se nahaja tu, tako da bo sestra, ki je poslušala par sto milj od Londona, vedela, da je živ in zdrav. Neki drugi je hotel pozdraviti svojo poslušajočo teto. Seveda da to ni dopustno in sem moral prosilcem odreči. Športna poročila v časopisju bodo še vedno imela svojo privlačnost, toda tisočem je časopisno poročilo mnogo prekasno in se raje poslužijo radia, komodno sedeč v naslonjaču svoje sobe.«

KULTURA POTOM RADIA.

Znano je, kako hitro se je radio udomačilo. Kdor ima le par sto dinarčkov odveč, si nabavi vse potrebno in posluša doma pri peči ali pa celo v postelji koncert, orgle, petje od vsepovsod, kakor le sam hoče napraviti zvezo. Manj znano pa je, kako velikega pomena je radio z vzgojnega stališča. Neki šolski vodja na Angleškem piše časopisu: »Radio je zrevolucioniral mojo šolo. Še pred malo časom se starejši učenci v zadnjem letu šolske obveznosti po večini niso absolutno nič več učili. Zgubili so vsako zanimanje in nestrpno pričakovali konca šolskih dni. Sedaj pa je drugače. Lekcije, katere oddaja postaja v Daventry, so učencem tako neposredno pred izstopom iz šole v veliko korist. Učenci sledijo pouku z nenavadno pazljivostjo in prepričan sem, da jim bo to koristilo za poznejša leta. Do sedaj ima na Angleškem že 1900 ljudskih šol radio-sprejemne aparate.

ČAR MUMIJ.

Nekateri ljudje verujejo vsako pripovedko o mumijah in ko so odkrili Tutankhamenovo grobnico, so nezgode, katere niso bile v nikaki zvezi s tem, pripisovali odkritju grobnice. Carter je sedaj izdal še drugo knjigo o Tutankhamenu, v kateri zasmehuje praznoverje, da bi se mumije maščevale nad onim, ki si drzne prestopiti prag njih počivališča. Ta ideja je že stara in je bila povod že marsikateremu napetemu romanu. O svetovnoznanu mumiji v britanskem muzeju je splošno mnenje, da prinese nesrečo vsakomur, kdor ima z njo opravka. Toda tudi to je ali pretirano, ali pa so okoliščine slučajno nanesle, tako da se je bila vera v maščevanje mumij tembolj ukoreninila. Ko se je potopil parnik Titanic se je širila govorica, da so Angleži skrivaj mumijo prodali Amerikancem ter jo naložili na usodepolni parnik, ki se je ravno radi tega potopil. Vendar pa vse to ni bilo nič res in mumija ne leži na dnu Atlantika, pač pa se še dandanes nahaja v Britanskem muzeju.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 25. aprila 1927.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Vrsta	Barometer	Temperatura v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		
							ob opazovanju	v mm do 7h	višina temp
Ljubljana (dvorec)	7	756,4	27	93	NE 1	10	sneg	49	12,0
	8	756,2	28	93	W 1	10			
	14	755,2	10,3	73	SW 2	5			
	21	756,1	8,2	94	mirno	10	sneg	36	
Maribor			7,0	96	SW 4	3	dež	17	11
Zagreb		754,1	6,0	94	NW 2	10	nevihta		19
Belgrad	8	752,6	10,0	82	NNW 4	10			25
Sarajevo		752,0	12,0	53	WSW 2	10			18
Skopje		754,4	15,0	54	NE 1	9			24
Dubrovnik		754,1	15,0	74	S 4	7			8
Praga		751,2	6,0	—	WSW 6	5	nevihta		11
Split	7	752,2	14,0	77	SE 8	10			17

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za torek, dne 26. t. m.: Spremenljivo vreme; pozneje jasno in topleje.

Gropa Suzuki,

lastnik ogromnega industr. koncerna na Japonskem, ki je obsegal 70—80 velepodjetij in je prišel pred kratkim v konkurz. Ta polom je potegnil za seboj tudi več velikih japonskih bank in opaziti ga je bilo celo na tečaju jena.

v štacuni,

dosedanji japonski min. predsednik, ki je moral zaradi krize, nastale vsled poloma koncerna Suzuki, podati demisijo celokupne japonske vlade.

Pregled vremena preteklega tedna.

Depresija, ki se je v soboto in nedeljo 16. in 17. aprila nahajala nad istočnim Mediteranom, se je v naslednjih dneh pomaknila dalje proti jugoistoku in se deloma napolnila, ter tako izginila z našega območja. Za njo pa je vztrajno prodiral visoki tlak, ki je preplaval celo Evropo iz vzhoda. Skandinavije in nam držal lepo solnčno vreme vse do petka 22. aprila. Med tem časom se je stvorila nad Islandijo nova depresija, ki se je pričela širiti v smeri proti nam in nas dosegla v noči od sobote na nedeljo. Njeno bližanje je povzročilo močne jujopadne vetrove in oblačnost v soboto in nedeljo, prihod centruma pa dež v nedeljo popoldan. Po odhodu centruma so nenadoma pritiskale hladne severne struje, dvignile tople in vlažne južne vetrove, kar je povzročilo njih ohlajenje izpod 0° C in s tem v zvezi kondenzacijo vodenih par in sneg v ponedeljek zjutraj.

Gospodarstvo

Dvig lire.

Ze nekaj časa zasleduje javnost dvig lire. Kakor smo že imeli priliko poročati, ni iskati toliko vzrokov za dvig lire v izboljšanju italijanskih financ in zmanjšanju obtoka bankovcev, kakor v realiziranju ameriških posojil, katerih je prišlo v kratkem času v državo okoli 150 milijonov dolarjev.

Tudi najnovejši tečaji kažejo neprestan dvig lire. Sedaj je v Zagrebu že prišla čez 300 in dosegla najvišji kurz 307.

Z dvigom lire je prišlo v italijansko gospodarstvo nervozno razpoloženje. Uvozna trgovina se sicer raduje dviga lire, ki je neposredno tudi znatno izboljšal italijansko plačilno bilanco. In tudi za nas se bo dvig kmalu blagodejno pokazal, ko bodo italijanski uvozniki začeli več kupovati, kar pa seveda ni pričakovati pred ustaljenjem. Kajti če vse računa na nadaljnji dvig lire, bo trgovina z nakupi še čakala. Dvig lire pomeni tudi za italijansko industrijo na eni strani izboljšanje, ker bo lahko kupovala ceneje surovine, ki jih nujno potrebuje za nemoteno obratovanje svojih tovarn.

Manj koristi bo imela italijanska izvozna trgovina, ki se ima že itak boriti z močno inozemsko konkurenco, ker bo morala pač zvišati cene, kar pa bo težko navzlic temu, da se bodo produkcijski in sploh nakupni stroški zmanjšali. Danes na svetovnem trgu zvišanje cen pomeni izločitev dotične trgovine iz konkurence. Tako torej na povišanje cen v izvozu ni misliti. V tem slučaju torej ni mogoče reči, da bo dvig lire koristil. Koristil bo le v toliko kolikor bo zmanjšal produkcijske stroške.

Trenutno še ni znan cilj italijanske valutne politike, kar povzroča precejšnjo negotovost. Ali se bo lira kaj kmalu stabilizirala ali pa se bo še naprej dvigala in do katere višine, ne ve nihče v Italiji; to ravno je povzročilo že deloma zastoj v trgovini in to ravno največ — ker je kalkulacija nestalna, saj zivisi od kolebanja valute — bo škodovalo italijanskemu gospodarstvu.

* * *

Adresar registriranih industrijskih podjetij na področju belg. ind. zbornice. V Belggradu je izšel adresar registriranih industrijskih podjetij na področju belgarijske industrijske zbornice, ki se more dobiti pri tej zbornici.

Odpoditev konferenca v Splitu. Kakor znano bi se morala 4. in 5. maja t. l. vršiti v Splitu konferenca zbornice iz cele države. Toda zaradi nenadoma nastalih tehničnih težav se konferenca ne bo vršila. Nadalje domnevamo, da še ni določeno, kdaj kasneje se bo konferenca vršila.

Obisk Poljakov. Poročali smo že, da se pripravljajo obisk poljskih gospodarskih krogov v naši državi. Iz programa je razvidno, da pridejo gostje, med katerimi je več odličnih oseb iz poljskih gospodarskih ministrstev, dne 2. maja v Ljubljano, od kod 3. maja odpotujejo naprej. Pripravlja se že obširen program za ta obisk.

Zvišanje kapitala. Družba »Elektrowerke A. G.« v Bazlu (Švica), ki je lastnica naše Pale, zvišuje delniški kapital od 20 na 30 milijonov frankov.

Elektrifikacija Crikvenice. Iz Crikvenice nam poročajo, da je začela tamošnja električna centrala delovati 31. marca in dobro funkcionira. Elektrifikacija je izvedel na lastne stroške trgovec Martin Balen s pomočjo svojega tasta Franca Mikliča iz Ljubljane.

Effektni promet belgarijske borze. V letu 1926 je znašal promet belgarijske borze: drž. papirji 476,4 milj. Din (623 v l. 1925), ostali efekti 9,1 (11); kakor je videti, razen državnih papirjev v Belggradu na borzi ni dosti prometa.

Obrtništvo v Srbiji. Na ozemlju Stare Srbije je bilo lani ustanovljenih 3116 obrtnih obratov (l. 1925 pa 4520).

Producenti sladkorne pese se organizirajo. Iz Belgarda poročajo, da sta se v Bački ustanovili zopet dve združitvi producentov sladkorne pese.

Zvišanje cen koles v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da so nemške tvornice koles zvišale ceno za kolesa za 10%.

Karteli. Evropski kartel aluminijevе industrije hoče na novo razdeliti kvote. — Producenti cinka v Belgiji so se načelno sporazumeli. Kakor nadalje javljajo listi, se bodo v kratkem začela pogajanja za ustanovitev mednarodnega — predvsem evropskega kartela. — Tovarne kvalitetnega jekla v Nemčiji, Češkoslovaški in Avstriji so sklicale konferenco, na kateri naj se razpravlja o ustanovitvi tesnejše zveze med njimi. — Takozvana »vzhodna skupina« Mednarodne zveze surovega jekla, kateri pripadajo Češkoslovaška, Avstrija in Ogrska, se hoče sporazumeti z nemško industrijo jekla glede razmejitve tržišč. Nadalje naj se zaščiti predvsem notranja tržišča. Nemčija naj opusti italijanski trg, pri katerem ima Češkoslovaška tudi interes. Predvsem pa se naj kontingentira izvoz na Balkan.

Ponočno znižanje daskov v Ameriki. Kakor poročajo iz Newyorka, je računati za leto 1927 s prebitkom državnega gospodarstva v znesku 500 milijonov dolarjev. Od teh se bo porabilo 300 za amortizacijo državnih dolgov, za 200 milijonov pa se bodo znižali davki.

Konkurenca avtomobila železnicam v Ameriki. V Ameriki je nad 352.000 milj. avtomobilskih linij, medtem ko znaša dolžina železnice le 300.000 milj. Na avtomobilskih linijah obratuje 69.000 voz. **Benična kriza na Japonskem.** V zvezi s polomom Suzuki-koncerna in formoske banke je prišlo do ogromnih bančnih polomov na Japonskem. Dosedaj je zaprlo svoje blagajne 29 bank, katerih vloge znašajo 8 milijard jenov, t. j. nad 200 milijard dinarjev. Vlada je uvedla moratorij, ki pa ne zadostuje, plač kakor tudi ne izplačila vlog pod 500 jenov (12.500 dinarjev). Tudi jen je trpel radi teh polomov, vendar bo njegov kurz vladno »žal«. — Naša država ima z Japonsko malenkost trgovske zveze. V letu 1925 smo izvozili na Japonsko 1034 ton blaga za 906.000 Din (pripače za 556.000 Din, reči za 550.000 Din), uvozili smo pa iz Japonske 13 ton blaga v vrednosti 1.041.000 Din in sicer največ bombaža (883.000 Din).

Borza

25. aprila 1927.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.50—13.53 (13.502—13.532), Italija 305.51—307.01 (299), London 276.20—277.00 (276.20—277), Newyork 56.75—56.95 (56.75—56.95), Pariz 222.75—224.75 (222.50—224.50), Praga 168.30 do 169.10 (168.30—169.10), Dunaj 8.005—8.035 (8.005 do 8.035), Curih 10.94—10.97 (10.94—10.97). **Curih.** Belgrad 9.13 den. (9.13 den.), Pešta 90.60 den. (90.60), Berlin 123.25 (123.28), Italija 28.20 (27.62 den.), London 25.23375 (25.25500), Newyork 5.20 den. (5.20 den.), Pariz 20.365 bl. (20.365 bl.), Praga 15.40 (15.40), Dunaj 73.05 den. (73.10), Madrid 91 bl., Bukarešt 3.34 (3.36 bl.), Sofija 3.755 bl. (3.755 bl.), Varšava 58 den. (58 den.), Amsterdam 208.05 (208).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4550, Kodanj 189.30, London 34.4550, Milan 38.58, Newyork 709.35, Pariz 27.7850, Varšava 79.20. — Valute: dolarji 706.50, lira 38.54, dinar 12.4350, češkoslovaška krona 20.97. **Praga.** Devize: Zagreb 59.24, Pariz 132, London 163.3250, Newyork 33.6150.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posojilo 85—86, vojna odškodnina 339—340, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantila 98 zaklj., Prastrediona 850 den., Kred. zavod 160—170, Trbovlje 500 bl., Stavbna 55 do 65, Vevče 185 den., Šošir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posojilo 85.50—86, vojna odškodnina 340 zaklj., Hrv. esk. 96.50 den., Hipobanka 61—62, Jugobanka 93—95, Prastrediona 850, Ljublj. kreditna 150 den., Sečerana 526—530, Slavonija 20—23, Trbovlje 500—505, Vevče 141 zaklj., **Dunaj.** Don.-savsko-jadr. 82.50, Živno 84, Alpine 41.70, Greinitz 7.10, Kranjska industrijska 52, Trbovlje 63.95, Hrv. esk. 15.70, Leykam 12.75, Hip. banka 7.90, Mundus 185.

BLAGO.

Ljubljana. Les: smreka, jelka: hlodi 4 m, l. 11, monte 180—210; hlodi od 4 m naprej 220 do 250; brz. drogovci 200—260; bordonali merkantilni 260—320; tramiči 240—275; škorote konične 10 mm, monte 550—570; — par. 10 mm, monte 570 do 590; — 10 mm podmerne 560—580; — konične od 16 mm naprej 500—560; — par. od 16 mm naprej 550—590; — podmerne od 15 cm 450—520; deskeplohi kon. od 16 naprej 420—500; — par. od 16 mm naprej 450—540; — podmerni od 15 cm 320—400;

madriers 500—560; remeljai 4 m 430—530; — od 4 m naprej 470—560; hlodi 400—460; letvice 890 do 480; bukev: deske-plohi nar. neobrojeni 430 do 505; — nar. ostrorobi 600—900; — parjeni, neobrojeni, 580—830; ostrubi 700—1150; testoni 440 do 500; tavolete 900—1100; remeljai 600—800; letvice 550—700; frizi 600—800; hlodi la 220—250; — l. la 160—200; hrast: hlodi la 600—1000; — l. la 300—450; bordonali 900—1100; deske-plohi neobrojeni boules 1250—1500; — merk. 800 do 1100; — ostrorobi (podnice) 900—1300; železniški pragovi, 2.60 m, 14 × 24: bukovi 25—33; — hrastovi 45—55; oglje bukovo (100 kg) 80—95. — Zito: pšenica bačka 75 kg, 2—3% 345—355, ban. 75 kg, 2—3% 345—355; ječmen ozimni 300—305, letni 310—315; oves bački 230—240; bos, or. 210 do 215; koruza bačka J. 205—215, ban. J. 205 do 215; činkvanti 270—280; ajda dom. sl. p. 330 do 240; moka: 0 g 515—535, 0 g 515—535, krušna 2 470—490, 5 430—460, 6 380—495, 7 300—310, 8 190 do 205; otrobi drobnji 180—185, debeli luskinasti 205—210. — Tendence zelo švrsta, za deželne prilike neizpremenjena. Zaključki: les 10 vagonov.

Poravnajte naročnino!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Novosti:

Bamberg A. H., Muttergottespredigten. 274 str. nevez. Din 47.—
Bangha A. S. J., Handbuch für die Leiter Marianischer Kongregationen. 424 str., vez. Din 92.50.
Harrasser G., S. J., Exerzitien-Leitung. 259 str., vez. Din 43.—
Kindermann J., Mutter, ich lass dich nicht. 142 str., broš. Din 41.—
Lucas J., An der Mutter Hand. Gedanken und Anregungen zur Marienverehrung. 261 str., vez. Din 73.50.
Mörzinger J., Das Blumenreich im Dienste der Gottesmutter. 32 Malvorträge. 202 str., nevez. Din 32.—
Neukirch, P. M., O. M. Cap., Kleine theologisch-praktische Mariologie. 136 str., nevez. Din 64.
Newman Kardinal, Der Maimonat. Gebete und Betrachtungen. 80 str., vez. Din 19.—
Opitz P. H., S. J., Unterm Lilienbanner der Marianischen Kongregation. 188 str., vez. Din 14.50.
Patiss P. Georg, S. J., Marien-Predigten. 580 str., nevez. Din 60.50.
Pesch Chr., S. J., Die selige Jungfrau Maria die Vermittlerin aller Gnaden. 183 str., vez. Din 35.50.
Polz Dr. A., Ave, Maris Stella! Betrachtungen für Monat Mai. 208 str., nevez. Din 67.—
Wickl R., S. J., Marienherlichkeiten. 342 str., vez. Din 63.50.
Wiederkehr G., S. J., Hochziele echter Marienverehrung. 238 str., vez. Din 50.50.
Zeij J., S. J., Die monatliche Geisteserneuerung. 267 str., vez. Din 45.—
Vermeersch A., S. J., Die Muttergottesfeste. Ein Muttergottesbuch. Bang I., 470 str., vez. Din 73.50.
— Der Muttergottesmonat. Ein Muttergottesbuch. Bd. II., 272 str., vez. Din 47.50.
— Der Muttergottesfest. Ein Muttergottesbuch. Bd. III., 456 str., vez. Din 47.50.

3215 E 863/26—7

Dražbeni oklic.

Dne 1. junija 1927 dopoldne ob 10, uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 22 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Litija, vl. št. 91, in sicer hiša z gospodar. poslopji, mesnica, ledenica itd., vrt, travniki, njive in gozd. — Cenila vrednost 112.730 Din 15 par. — Najmanjši ponudek znaša 75.153 Din 44 par.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče Litija,
dne 20. aprila 1927.

TRSTJE ZA STROPE

naročajte le pri: **JOS. R. PUH, LJUBLJANA, Gradaska ulica**

katera edina izdeluje isto iz najboljšega materiala, močno pleteno s pobakreno žico. — Dobavlja vsako množino najceneje.

Službe iščejo

Samostojna

kuhara-gospodinja želi službe na večje poslasto na deželi. Nastopi takoj. Naslov se izve v upravi lista pod št. 3178.

Trgovski pomočnik, pošten in zanesljiv, mešane stroke, išče službe v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravo lista pod številko 3175.

Proste službe

Za otroka 28 mesecev star. iščem popolne oskrbe pri dobri, snažni gospodinjici v Ljubljani ali najbližji okolici. Ponudbe na upravo pod: »MARI«.

Stanovanja

Soba z električ. razsvetljavo in z zajtrkom išče akademik. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Soba«.

Lepa soba

se odda 2 gospodoma ali gospodinjicam. Naslov v upravi lista pod št. 3210.

Ženitbe

KATERA ŠIVILJA z dobre kmečke hiše, mirna in pridna, v starosti do 26 let, bi združila obrt s krojačem, z lepim posestvom? Ponudbe s sliko na upravo pod šifro »Zdržičev« št. 3236.

Kdo kupi?

KROMPIR

zdrav, prebran — nekaj vagonov, ima še za oddati »KMETIJSKA ZADRUGA« V PTUJU.

DAHLIE (Georgine) v najlepših vrstah prodajamo, dokler traja zaloga: 5 korenin v treh vrstah, Din 30.—, 10 korenin v pet vrstah Din 50.— »VRT«, D'amonja in drug, Maribor.

»Harley-Davidson« 7/9 PS, v dobrem stanju, napredaj za 12.500 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 3232.

KONJ s kompl. opremo se proda skoro zastoni. SLEJKO, Zgor. Šiška 82.

VHODNA VRATA (Hauster) z nadsvetlobo, v izmeri 250/130, popoln. nova, iz hrasta, napredaj po zelo nizki ceni. — SLEJKO, Zg. Šiška 82.

Vnajem

Odda se več sob

v II. nadstropju v Selenburgovi ul. oz. Aleksandrovi cesti, za poslovne prostore. Naslov v upravi lista pod št. 3162.

Posestva

Hišo novo, prodam ob Dunajski cesti — pri Ljubljani, Stožice. Kapital 50.000 Din, ostalo po dogovoru pri F. JERKO, Črnača, pošta Ježica.

LEPO POSESTVO

s hišo, obstoječo iz dveh sob, veže in kuhinje, hlev za govejo živino, hlev za svinje, pod in kozolec, okrog hiše vrt in njiva preko 3000 m² ter druge njive preko 8500 m² ter preko 15.000 m² vel. gozd v Hotemežu pri Zidanem mostu, oddaljeno 20 min. od železniške postaje Rače, poceni napredaj. — Hiša in vse ostalo se nahaja v dobrem stanju. — Natančnejša pojasnila pri Ant. Mervar, Trbovlje 1.

Kdeproda? Kupim SOBNI sedežni VOZIČEK. Ponudbe na Brata ŠUMER, Celje.

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **perne, juvelir, Ljubljana** Wolfowa ulica št. 3

Boljšje pohištvo kupim, popolnoma novo, spalnice, kuhinjo in ev. jedilnico po zelo ugodni ceni. Ponudbe pod šifro: »Plačam takoj« št. 3108.

PLETILNI STROJ kupim. Brezhiben št. 8/40. Ponudbe z navedbo sistema, opisa in cene na: Ana Bahun, Maribor, Ob železnici 4/II, 3225

Nasa obrt Lanene tropine in druga krnila nudi najceneje **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24, veletrgovina žita in mlev. iskih izdelkov.

Naznanilo. Otvoril sem svojo zlatarsko delavnico v Spod. Šiški, Tržna ulica št. 5, ter se sl. občinstvu priporočam za delo.

Žalohar Ivan zlatar.

STOLE vseh vrst dobite najboljšje in najceneje pri **Jakob Pučko** delavnica za stole in pohištvo, BUDNA — PTUJ.

Mož, ki je oropal mesto.

»Povem vam lahko, kdaj se tat ne bo prikazal!« je pripomnil Krag.

»Tak-o-o-?«

»Ako nas bo mnogo tja šlo in bomo postavili še stražo na vse hodnike in na ulice!«

»Saj se uradniki lahko preoblečejo.«

»Podcenjujete tajinstvenega gospoda, s katerim imava opraviti. Takoj bi jo zapazil in bi ne prišel.«

»Menite torej, naj bi šla midva sama?«

»Da.«

»In če nama je nastavljen samo past?«

»Zel bi, da bi bilo takole!« je rekel Krag.

V tem hipu je pogledal skozi okno in se silno zdrznil. Zunaj v temi je bil nekaj zapazil. Iznenaden je pokazal na kuhinjsko okno. Črna tema je polnila vse štiri šipe, toda za levo spodnjo se je videl blede obraz, ki je naenkrat izginil.

»V voh!« je kliknil načelnik.

Toda Krag je bil že zunaj na hodniku. Ko je odprl vrata na stopnice, je začel na lesenih tleh v veži hitre korake, in detektiv je spoznal, da je prišel prepozno. Radovednež se je bil že odstranil. Krag je stopil ven na cesto.

Drevored Bygdö je bil prazen, nikjer ni bilo detektiv. Tam dalje je držalo nekaj kočij in avtomobilov, v stranski ulici si je žvižgal neki deček po ulično popevko, drugače je pa bilo zavito vse v mir in temo noči. Detektiv je spredel, da bi mu malo koristilo, ako bi hotel sedaj slediti neznanecu; saj se ni mogel opirati na ničesar. Razentega tudi ni bilo gotovo, da je stal za šipo tajinstveni mož. Morda je zašel tja, po naključju, kak drug tat.

Predno je spet vstopil, je za trenutek postal in premišljeval. Nato je zaklenil večna vrata. Ako bi

bilo v hiši še več skrivnostnih ljudi, bi sedaj ne mogli ven.

V hodniku se je nameril na načelnika in vratarja. Ta je bil zelo razburjen.

»Eden izmed njih,« je rekel. »Teh črnih oči ne pozabim nikdar.«

Krag je razumel, kaj je menil. Vendar je vprašal: »Eden? Kaj hočete s tem reči?«

»Eden izmed selivec, seveda!« je nadaljeval hitro vratar. »Oni, ki je prevračal klavir.«

Načelnik je stisnil pesti.

»Sedajle da bi ga imel tukaj,« je mrmral, »pokazal bi mu, prevračati moj klavir! Ali se je zmuznil, Krag?«

»Zmuznil brez sledu,« je odgovoril detektiv, dočim je stopil v kuhinjo.

Tu je za hip postal in černo ogledoval črno okno. »Jasno je,« je rekel komaj slišno, »da sva napravila napako.«

Načelnik ga je vprašujoče pogledal. Krag je pokazal na okno.

»Pozabila sva ga zagrniti ali postaviti zunaj stražo — kar hočete. Vohunili so za nama. Saj je mogel naju videti popolnoma razločno.«

»Ah kaj, napravila nisva ničesar, kar bi nam moglo škodovati pri zasledovanju. Razen tega imamo sedaj zanesljiv znak. Saj ste si ga zapomnili?«

»Da, zapazil sem, kako je bil naličen.«

»Naličen?«

»Gotovo. Mislim, da sivi lasje in brada nima ničesar skupnega z mladeniškiimi, ognjevitimi črnimi očmi.«

»Z drugimi besedami,« je pripomnil načelnik s porogljivim nasmeškom, »z vsem kar delajo, nam hočejo dokazovati, da nas močno nadkriljujejo.«

»Je tudi popolnoma res,« je odvrnil Krag odločno in s povdarkom. »Toda odidiva! Tu ne bova pri

umetni razsvetljavi dosegla ničesar več. Jutri morate poslati sem uradnika, morda se mu posreči, da bo našel kakšen odtis prstov.«

Vratar ju je spustil ven. Na cesti je Krag ostro zažvižgal, da je odmevalo po praznih ulicah.

Po kratkih minutah je priteklo nekaj stražnikov. Zelo so se začudili, da so našli tu svojega predstojnika, in spoznali takoj, da se je moralo pripetiti nekaj posebnega.

Krag jim je odločno zapovedal, naj stražijo ob vežnih vratih in naj nikogar ne spuščajo ven, ki ne stanuje v hiši in se ne more izkazati.

»Toda, kako naj spoznamo, kdo stanuje v hiši in kdo ne?« so vpraševali stražniki.

»Vratar vam bo povedal,« je odgovoril Krag.

»Mar naj stojim vso noč tu?« se je prestrašil vratar.

»Seveda. Toda če se rajši vlečete in čakate, da vas bodo zbudili vsako uro, storite lahko tudi to.«

Obrnil se je k stražnikom in nadaljeval:

»Tako vam ukazuje vaš predstojnik!« Nato je odšel z načelnikom.

Bilo je sedaj že pol dveh. Na Drammenski poti sta srečala zadnje ponočnjake, ki so se vračali domov. Tam blizu je stal samotni avtomobil in čakal na potnike. Sklenila sta, odpeljati se z njim in pospešila sta korake.

Toda od druge strani se je kričoč bližala dvojica gospodov in tudi krenila proti avtomobilu.

Posebni oddelek za gospode

Klobuki
Perilo
Kravate
Modne
Potrebščine
Pletenine
Palice
Dežniki
itd.

A. Sinkovec nasl. **K. Soss**
Ljubljana Mezini trg

Podpirajte naše dijake!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem naznanjamo tužno vest, da je umrla
hčerka in sestra, gospodična

Rezika Koren

po dolgi, mučni bolezni v najlepših letih
svoje mladosti. — Pogreb se bo vršil dne
26. aprila ob 5 popoldne.

Nadlesk - Ljubljana, 25. aprila 1927.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala.

Za vse sožalje in vso tolažbo ob
smrti in pogrebu naše predrage, nepo-
zabne mamice, gospe

Pavle Levčeve roj. Mrak

vдове dvornega svetnika

izrekamo vsem pristožno zahvalo.

Ljubljana, 25. aprila 1927.

Levčevi, Grasselljevi in Pajkovi.

Najuspešnejše sredstvo za pokončavanje črvadi

in mrčesa je pravi

»DALMATINSKI BUHAČ«

Proizvaja na debelo:

V. A. BRACA MADIRAZZA, Trogir, Dalmacija
Trvdka ustanovljena 1837.

Interesantno brašuro o
uspešnem
zdravljenju
žolčnih kamnov
vam pošlje brezplačno
Lekarna pri Odreženiku
Pragaj, Vršehradška tr.
Prišite ako!

**Pri želodčnem
katarju,**

oziroma bolečinah in tišča-
nju v želodcu, želodčnem
krču, kislem izpahovanju in bljuvanju —
učinkuje sijajno

Hočevarjev želodčni prašek.

Škatla z natančnim navodilom 20 Din, če
se pošlje denar naprej poštne prosto,
sicer povzette. Izdeluje in razpošilja samo:

Lekarna Mr. Stanko Hočevar
Vrhnik 23.

Najcenejše kupite

olinate in suhe barve, lake,
firnež, terpentini, prašno olje
ter vse slikarske in pleskar-
ske potrebščine pri trvdki

ORIENT D. Z.

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 14
poleg trgovine Schneider & Verovšek

Mednarodni velesejem v Budimpešti
od 30. aprila do 9. maja 1927

ki ga priredi
Trgovska in obrtna zbornica v Budimpešti
50% popust pri vožnji v Budimpešto in nazaj, tako na
jugoslov. kakor tudi na madj. parob. in železniških progah.
Prestop meje z izkazom s sejm. legitim. brez vizuma.
Madj. vizum se more dobiti naknadno za polovico, ceno v
Budimpešti. Potreben je samo zakoniti potni list SHS, ki
velja tudi za Madjarsko. Prehod meje brez vizuma in 50%
pop. vožnje je dovoljen samo lastn. sejm. legitim. — Cena sejm. legitimacije
Din 40.—. — Pojasnila dajejo in izdajajo sejemske legitimacije:

V Beogradu: Jugoslov. centr. častni zastopnik Dr. Gejza
Szilagy. Madžarski trgovački Opunomo-
ćenik v Beogradu, palača Akademije.
V LJUBLJANI: Pisarna „Putnika“.

PARNA ŽAGA

sestoječa iz 1 polnojarmenika, 1 venecijanke in
krožne žage z lastnim industrijskim tirom se
odda takoj za več let v najem oziroma
proda. Pomudbe je poslati do 15. maja t. l. na

„KRIM“ lesna industrijska družba,
Preserje nad Ljubljano.

Tužnim srcom naznanjamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancom, da je
naša iskrenoljubljena hčerka, sestra, sva-
kinja in teta, gospa

Malka Žumer roj. Špan

v soboto dne 23. t. m. ob 9 zvečer po
kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu
zaspala. — Pogreb nepozabne rajnice se
bo vršil v ponedeljek 25. aprila dopoldne
na domače pokopališče.

Blago pokojnico priporočamo v mo-
litev in blag spomin.

Planina pri Sevnici, 25. aprila 1927.

Žalujoča rodbina ŠPANOVA.

Naša predraga in nad vse ljubljena soproga, mati, tašča, stara mati, gospa

Franciška Gregorič roj. Kavčič

je danes po kratki in mučni bolezni, prevedena s tolažili svete vere ob 13 v 61. letu svojega trudapolnega
življenja izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb blagopokojnice bo v sredo 27. aprila ob 16 iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče, kjer
se truplo položi v rodbinsko grobnico.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Vsem, ki ste jo poznali, jo priporočamo v molitev in blag spomin.

Krško, 25. aprila 1927.

Franc Gregorič, soprog.
Franc baron Lazarini, zet.

Poldi baronica Lazarini, hči.
Henrik in Franc Lazarini, vnuka.